

22. ročník

1990

3

OBSAH

Tvůj svět
Bible mluví o Bohu
Poslední slovo
Hledání * Hlad
Pojď za mnou
Od slov k činům
Štědrost * Miniprázdniny
Má ještě manželství šanci?
Změny, které nás poznamenaly
Neboj se experimentu
Je východisko * Zoufalému ...
Nebud' chlubitv

ZNAMENÍ DOBY

ČLOVĚK a volný čas

Téma k našemu uvažování je dáno nadpisem. Řekl bych, že je vzorově maturitní. Takové, které bývá u zkoušek označováno jako únikové: „Můžeš, milý studente, psát, co chceš. Hlavně nedělej gramatické chyby.“ Doufám, že mé rozjímání takové označení nedostane. Za mémi zády nestojí češtinářka chystající se červeným inkoustem zvýraznit všechna má gramatická i stylistická škobrtnutí a pak také, spoléhám na vaši shovívavost i na vaši chuť uvažovat nad daným tématem spolu se mnou dál bez dalšího vymezování.

Nadpis určující téma se skládá ze dvou pojmů. Oba si zaslouží naši pozornost. Rád bych pro tentokrát začal od konce.

Tak tedy — volný čas.

Určitě nebudu sám, u koho slova o volném čase ožijí někde hluboko v podvědomí zasunutou představu nahrubo opracované lavice před dřevěnou chaloupkou ve stráni s muškáty v malých oknech, kde vše, i stařeček se stařenkou hovící si v paprscích odpoledního slunce, dýchá pokojem a klidem... Ovšem, kde že ty ložské sněhy jsou? Slova volný čas jsou už jen upomínkou na doby dávno minulé. Soudě, podle téměř shodných výmluv všech spěchajících:

— Ne, nezlob se, nemohu přijít, nemám čas...

— Ne, víc povinností na sebe už brát nemohu, nemám čas...

— Ten zbytek volného času už obětovat nemohu...

— Volný čas jsem už neměl ani nepamatuji...

Dostatek volného času se stává vzdalujícím se snem i přesto, že dnes máme na využívání volného času profesionální rádce a na slovo vzaté odborníky. O využití volného času se hodně mluví, ale máme ho

stále méně. Myslím na velké sídlištní aglomerace s minimální možností užitečného využití volného času. Lidé v produktivním věku snad nemají důvod si naříkat. Používají svých betonovými panely vymezených malých prostor minimálně. Nanejvýš k sledování televizních programů a na přespání. Symbolem oddělených kvádrů sídlišť, usazených mezi dvorky s prolézačkami, jsou věčně uštvané ženy s nákupními taškami ve vytahaných rukách. Co však s ratolestmi těch uspěchaných, spěchajících panelákových nocležníků? Znuděné, otrávené, od ničeho k ničemu lelkující, často velmi brzy vyspělé děti. Jejich provokující, někdy pobuřující chování odhaluje velký problém: „Nikdo na nás nemá čas.“

Mít dost volného času!

Ne, nemohu být důsledný ve snaze rozdělit své uvažování podle pojmů v nadpisu na dvě části. Nemohu hovořit o volném čase, aniž bych nemluvil o člověku. Tak jako věčnost patří k Bohu, svízele i radosti působené počítáním času patří zase k člověku.

Není jisté od věci připomenout si v náboženském časopise, že časem, i tím, který nazýváme volný, obdařil člověka Bůh. Postavil člověka, své stvoření, nejen v určitém prostoru, ale také v určitém čase. Bůh není závislý na čase, natož na čase volném. Neodjíždí na dovolenou, ani nemá úřední hodiny. Jakkoliv to zní jako mírně úsměvný antropomorfismus, je to pro nás jistota a určitě i štěstí. Volný čas ovšem k člověku patří. Proto Bůh oddělil sedmý den v týdnu: „Sobota je učiněna pro člověka...“ (Mar 2,27) Člověk darem volného času pohrdl. Začal si myslet, že on je vlastníkem i vládcem všeho. I s časem si začal na-

kládat po svém. A tady je ukrytý snad největší problém správného využívání času. Nejsme schopni najít správnou míru. Vyzývání k nadpráci před třiceti lety bylo vystřídáno kultem volného času. Přisoudili jsme zvláštní význam dvěma dnům volna na konci týdne a začali jsme je označovat jako řadu dalších vynálezů poslední doby slovem převzatým z angličtiny: víkend. Přecpané ulice pátečních odpolední jsou svědectvím, co vše ochotně pro dva dny v týdnu obětujeme. Přibýlo chalup, chat, kempinků (vidíte, zase angličtina), horských hotelů, ale... vidina chaloupky s muškáty v malých oknech se nám stejně ztrácí v nedohlednu.

Mít dost volného času!

Už v prosinci stojíme ve frontách před cestovními kancelářemi, aby se na nás dostal vytožený zájezd za hranice všedních dnů. Obětujeme velké částky, abychom si mohli konečně užít volný čas podle svých představ. Čtrnáct dní skončí a všední dny nás uvítají svou obyčejností ještě neutěšeněji.

Jistě, jsou důležitější starosti, než jak naložit s volným časem, ale když už o volném čase hovoříme, proč bychom se nepokusili udělat si v něm trochu pořádek. Rozhodování o čase, stejně jako o jeho využívání, je diktováno především naším sobectvím, a to není vůbec ideální. Vždycky raději hledáme příčiny nedostatku vlastního času ve vnějších okolnostech. Je přece jednodušší si naříkat na nedostatek zařízení pro zájmovou činnost mládeže, než se zvednout od televize a zaběhat si s vlastním dítětem pět koleček kolem paneláku.

Promiňte, že zase připomínám Boha. Jsem však přesvědčen, že jen s jeho pomocí jsme schopni zbavit

se nejen sobectví, ale také správně naložit s časem. Zdá se vám uvažování o Bohu ve spojitosti s volným časem nevhodné? Vždyť o něm nebyla zmínka ani v nadpisu. A není vám to spíš nepohodlné? Ale jistě, nějakou meditaci v čase vánoc nebo velikonoce, to ano. Sem tam hodina strávená v kostele nebo v modlitebně. Ale obracet se na Boha s prosbou o organizování volného času? Co má Bůh společného s naším volným časem, s naší dovolenou nebo víkendem na chalupě?

Vím, teď asi nepomůže citovat umravňující věty o požehnání z konání dobra pro druhé, ani mluvení o oběti či o podobných méně příjemných pojmech. Přece jen však vidím za nutné připomenout, že nejsme na světě sami. Čím větší bude část času, o které si nebudeme osobovat právo rozhodovat jen my sami, tím méně budeme mít problémů s časem.

Teď asi položíte otázku: „Tak kolik? Existuje nějaká ideální míra, třeba i v bibli, kolik času věnovat Bohu, kolik druhým lidem a kolik si mohu nechat pro sebe?“

Znám radu. Je z bible. Ona to vlastně ani rada není. Je to vyznání. Vyznání člověka, který měl zřejmě stejné problémy s časem jako my. Zdá se mi, že v jeho vyznání bychom mohli najít své řešení.

„Ty jsi můj Bůh, moje budoucnost je v tvých rukou.“ (Ž 31,15.16)

Radost z volného času může prožít jen ten, kdo si uvědomí, že nejen čas, ale také on sám — celý, beze zbytku, patří Bohu.

Příjemnou dovolenou, smysluplné využití volného času, i když to zrovna nebude za hranicemi všedních dnů nebo pod malými okny s muškáty, přeje JAN BARTA

„Přemýšlejte o všem, co je pravdivé, čestné, spravedlivé, čisté, cokoli je hodné lásky, co má dobrou pověst, co se považuje za ctnost a co sklízí pochvalu.“

vystoupil na horu...posadil se...otevřel ústa a učil je

TVŮJ SVĚT aneb CO ROZHODUJE O TVÉM ŽIVOTĚ?

Člověk si často klade otázky po důvodech svých činů či rozhodnutí svých bližních. Proč člověk jedná určitým způsobem? Co rozhoduje o lidských činech? Kázání na hoře nás vede k hlubšímu pochopení činů člověka.

Člověk je svobodná bytost. Rozhoduje se však pod vlivem prostředí, ve kterém žije, okolností, které ho formují, principů dobra a zla, které působí, ale především pod vlivem svého vnitřního světa. Jak je utvářen náš vnitřní svět?

Jedno přísloví říká: „Řekni mi, s kým se přátelíš, a já ti povím, jaký jsi.“ Tedy: Už to, koho si vybíráš za přítele, kým se necháš ovlivnit, prozrazuje něco z tvého světa. Známe však také příměr o obrazu a rámu, který chce říci, že vnější činy korespondují s vnitřním světem člověka.

Běžné projevy člověka — slova, posunky, činy — to je ten rám, který pozorujeme. Prozrazuje něco o tom, co člověk považuje za důle-

žitě, kterým směrem se ubírají jeho myšlenky, čemu dává přednost. Člověk se sice může naučit „ovládat“, předstírat, snažit se neprozradit sám sebe, ale v určitých nenadálých, nečekaných situacích se projevuje bezděky, a tak odhaluje své nitro (Mat 6,21).

Ježíš Kristus hovoří v Kázání na hoře o etice čistých myšlenek a čistých cílů. Jak to vysvětluje? Pro čistý cíl je rozhodující čistá myšlenka. Proto Pán Ježíš neříká, že rozhodující jsou jen činy nebo slova, ale především myšlenky, neboť z vnitřního světa člověka — „ze srdce“, pochází všechno — dobré i zlé (Mat 12,35).

Zlé slovo je odhaleno jako čin; čin, který sice zatím zůstal „na papíře“, a přece se stal — byl vypuštěn do prostoru — i když zatím jen v podobě slova, nápadu, plánu. Již ten, kdo se hněvá na bratra nebo kdo mu zlořečí, bude vydán soudu (Mat 5,22). Jde tedy o vykonaný čin. Z hlediska

bible: zlo se stalo. Člověk patří před soud.

Ale Ježíš jde ještě dál. Říká: Už ten, kdo se dívá chtivě na ženu, s ní vlastně zcizoložil (5,28). Nejen to, co se stalo, nejen slovo, ale i myšlenka je čin. Dokonalý čin, pro který propadáme soudu. Proto apoštol říká, že nikdo na světě není spravedlivý, že všichni činí zlo (Řím 3,23). Člověk nemá šanci, bez Božího odpuštění jsme ztraceni.

Proto jsou tak důležité naše myšlenky. Nejen rám, který zvýrazňuje náš obraz — naše slova a gesta. Myšlenky určují důvody a pohnutky činů. „Srdce“ a jeho myšlenky jsou opravdovým zázemím našeho života. Je to vlastně život ve své podstatě. To, zda se nám je podaří realizovat nebo ne, zda máme odvahu je dokončit — to je jen další etapa. Ale jsou zde. Rozhodují o nás. Podle nich žijeme svůj vlastní vnitřní i vnější život. A podle nich nás bude Bůh soudit. Působí na nás mnoho vlivů, ale

záleží na tom, s čím se ztotožníme. Jak říkal M. Luther, nemůžeme sice za myšlenky, které „poletují kolem naší hlavy“, ale můžeme za to, zda si na naší hlavě udělají hnízdo.

Proto Kristus říká jasně: rozhodující jsou tvé myšlenky. Proto si tolik přeje, abychom se zabývali dobrými věcmi, především Božím královstvím (Mat 6,33) — protože to má být určující pohled našeho života. Apoštol Pavel to vyjadřuje takto: „Přemýšlejte o všem, co je pravdivé, čestné, spravedlivé, čisté, cokoli je hodné lásky, co má dobrou pověst, co se považuje za ctnost a co sklízí pochvalu.“ (Fil 4,8)

Ježíš Kristus v Kázání na hoře vede k odpovědnosti za tvé myšlenky, za tvůj vnitřní svět. Zvládnout tento přetěžký úkol sám nedokážeš, ale Ježíš Kristus chce vstoupit do tvého srdce a vést tě k vítězství.

LUDEK SVRČEK

Bible mluví o Bohu

Je Bůh?

Nikdo ho neviděl, ale lidé o něm přemýšlejí po tisíciletí. Dávali mu různé tváře a podoby. V jeho jménu vedli války. Jiní pro přiznání se k němu byli ochotní položit i život. Co k tomu řekneme my? Napadá nás jedna otázka za druhou.

Můžeme se o Bohu nějak přesvědčit?

Bůh je pro nás neviditelný. Jak si máme Boha představit? Záleží to na naší inteligenci, výchově nebo vkusu? Spekulace ani rozum nám nepomohou. Bůh se nám musí projevit sám. Bible tomu říká „zjevení“. V bibli nacházíme odpovědi na naše otázky.

Jak, kde a čím se Bůh zjevuje?

1. Ve stvoření
„Vždyť vše, co může člověk o Bohu poznat, je lidem přístupné. Bůh jim to přece odhalil. Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, mohou spatřit ve stvořené přírodě.“ (Řím 19,20)
2. V naplněných proroctvích
„Já jsem Bůh a jiného již není. Od počátku

oznamuji, co se v budoucnu stane. Pravím: Moje rozhodnutí platí a co se mi líbí, uskutečním.“ (Iz 46,9,10)

3. Ve svědomí člověka
„Jestliže nevěrci, přestože Boží zákon neznají, jednají podle svého svědomí tak, že je to v souladu s Božími příkazy, dokazují tím, že Boží zákon skrytě existuje v jejich svědomí.“ (Řím 2,15)
4. V Ježíši Kristu
Ježíš řekl: „Kdo vidí mne, vidí Otce.“ (Jan 14,9)
5. Osobními zkušenostmi ve vyslyšených modlitbách
„Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete. Neboť každý, kdo prosí, dostává, a kdo hledá, nalézá.“ (Mat 7,7)

Co říká bible o Bohu?

1. Bůh je jiný, než si ho my představujeme
„On jediný je nesmrteľný a přebývá v nepřístupném světle; jeho nikdo z lidí neviděl a nemůže vidět.“ (1 Tim 6,16)
2. Bůh je všemohoucí
„U Boha není nic nemožného.“ (Luk 1,37)
3. Bůh se o nás stará
„Nemějte starost a neříkejte: Co budeme jíst? Váš nebeský Otec přece ví, co všechno potřebujete.“ (Mat 6,31)
4. Bůh je láska, je svatý, spravedlivý, milostivý a milosrdný
„Kdo nemiluje, nepoznal Boha, protože Bůh je láska.“ (1 Jan 4,8)

„Hospodin je slitovný a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný.“ (Ž 103,8)
5. Bůh je naším Otcem
„Otče náš, jenž jsi v nebesích.“ (Mat 6,9)

Tohoto Boha potřebuje svět

Toužíme po bezpečí a míru. Svět je stále ještě ohrožen zničením. Ale ještě je východisko. V nás samých ho ovšem nenajdeme. Falešný optimismus nebo útek třeba ke drogám nám nepomůže. Násilí nebo revoluce také není řešením. Jenom Bůh nám může pomoci. On má řešení pro svět, pro národy, rodiny, pro tebe i pro mne.

Tento Bůh žije

Bůh nechce zůstat vůči nám cizí. Hledá k nám cestu, protože nás má rád. Nežádá od nás nic nemožného. Všechno, co od nás chce, je, abychom mu důvěřovali. Zjevuje se nám ve svém slovu, v bibli. Ona je ukazatelem cesty v našem životě. Její rady ukazují našemu životu směr, vedou nás k radostnému odevzdání do Boží péče. V nich čerpáme důvěru v Boží vedení.

K. Šp.

Poslední slovo

Francouzský filozof 18. století, Voltaire, se často posmíval náboženství. Jednou řekl: „Už toho mám dost, pořád slyšet, že stačilo 12 mužů k tomu, aby založili náboženství. S radostí dokážu, že jeden bude stačit k tomu, aby ho zlikvidoval.“ Voltaire zemřel jako pochybovač. A jaká ironie — dnes se v jeho domě v Paříži nachází pobočka biblické společnosti. Právě Voltairův dům, který se měl stát ohniskem šíření bezbožnosti, se stal centrálou, odkud se šíří bible. Bůh má poslední slovo.

Jiný filozof, Friedrich

Nietzsche, člověk obdáváný různými dary, ale odporující Bohu, jednou zvolal: „Bůh je mrtev, Bůh je mrtev, necítíte to, jak se rozkládá?“ Nietzsche zemřel v blázinci.

Takové výroky, i když je říkají filozofové, mají hodnotu, jako když pes vyje na měsíc. Je stále dost lidí, kteří se Bohu posmívají. Většinu „slavných“ jmen minulosti dnes však už lidé vůbec neznají. Dějiny přešly a lidé — posměvači zapadli v zapomnění. Ale Bůh je stále živý i jeho kniha, která o něm svědčí.

Všechno, co lidé říkají a

činí, může mít jen předposlední platnost. Poslední slovo má Bůh. On byl dřív, než všichni existovali, je a bude. Bůh prostě není vynálezem lidí, jak si myslel Voltaire, nějakou ideou, kterou byl člověk schopen vyprodukovat ze svého mozku. Není někým, kdo už „umřel“ (jak prohlašoval Nietzsche), kdo nemá dnešnímu člověku co říct. Bůh je živý. A také jeho slovo, skrze které k nám mluví, je stále živé. Víra není výmysl lidského génia, nemá základ v naší obrazotvornosti, protože je odpovědí na živé Boží slovo.

Proto také modlitba není žádnou autosugescí. Jde prostě o konkrétní odpověď na Boží slovo, dialog s Pánem všeho. Jde také o lidskou odpovědnost, jde o postoj k tomu, kdo nás přesahuje a činí si na nás nárok.

Bůh je. Mluví a jedná. A pro náš život je rozhodující, zda ho uslyšíme a jaký k němu zaujmeme postoj, protože on je poslední autoritou.

Protože Bůh je živý, přítomný, je i jeho slovo živé. Přeje si, abys i ty žil, a ne živořil.

LS

Hledání

Bible je Boží pozvání na novou cestu. Bible je kniha o Božím hledání a nalézání. Svědčí o tom, že Bůh stále hledá člověka. Hledal člověka ve starozákonní době, ať žil v Ur, Palestině, Egyptě nebo Babylóně. Hledá ho i v době novozákonní, třeba mezi chudasy, partyzány, podvodníky, pohany i „svatými“, a hledá ho i dnes — hledá každého z nás.

Jak Bůh hledá? Jak daleko je ochoten jít za člověkem, to dokázal právě v Ježíši Kristu, který proto přišel, aby „hledal a spasil, co zahynulo“.

Také lidé hledají — usilovně, zarputile a pořád víc a víc. Chtějí urvat trochu štěstí ze života, nahamonit ještě víc. Touží najít nový objekt touhy, dosáhnout další mety nebo zastavit čas, chtějí vrátit, co utíká, a oddálit, co nutně přichází. Snaží se chytit nechyitelnou „zlatou mušku“. Ale jsou opravdu šťastní? Nasedají znovu na kolotoč, který se stále točí. Utíkají sami před sebou, před skutečností a vlastně před Bo-

hem. Utíkají před tou jedinou vážnou otázkou: K čemu, proč a jak žít? Snad jen v záblescích docházejí k poznání, že to jediné, pro co stojí zato žít, je pravý vztah, který vlastně neustále a marně hledají. A protože ani ten nejlepší přítel není takový, jak bychom si přáli, protože zklame a člověk odkázán sám na sebe by skončil v beznaději, vyšel Bůh za člověkem. Bůh sám hledá člověka.

Bible je tedy kniha, která od počátku až do poslední strany vypráví, jak Bůh hledá člověka, jak neváhá pro něj udělat všechno, dokonce sám za něj umírá

v Ježíši Kristu, aby mu dokázal, jak ho má rád. Bůh se jmenuje Láska. O Boží lásce bible vypráví od první až do poslední strany. Říká nám, že Boží hledání nikdy nekončí, že jeho láska nezná hranic.

Obsahem bible je Ježíš Kristus, který je včera (jak dosvědčuje Písmo), dnes (jak svědčí naše zkušenost) i na věky (jak vypovídají proroci) stále stejný: Nabízí ti šťastný život, nabízí ti odpuštění a milost. Nemusíš se ničeho bát. Uprostřed každodenního života, kde jsi vystaven stresům, nebezpečím a problémům, nabízí jistotu. S ním bude mít

tvůj život smysl, protože bude mít konkrétní výhled. Ještě máš čas, protože tě volá. Používá k tomu právě bibli. Jde o to, jaký zaujmeš postoj. Cesta s Bohem není nerealistická, odtažitá od života. Můžeš opravdu žít, nebýt jako většina, která jen živoří, klátí se ve větru. Kristus je cestou života. Zve tě. Pojď za ním.

Bible ti zvěstuje, že Bůh chce řešit tvé problémy a v Ježíši Kristu již pro to učinil vše rozhodující — smazal tvou minulost a otevřel ti nový výhled. A proto je bible stále aktuální a má ti co říci. Svědčí o Božím hledání, o tom, že tě Bůh má rád. Svědčí o Kristu, který je včera, dnes i na věky týž. Proto přišel na tuto zem, abys mohl již dnes žít šťastným a bohatým životem (Jan 10,10). Do všeho pachtění a spěchu moderního světa ti Bůh posílá bibli jako svůj dopis. V něm tě ujišťuje, že tě má rád, že tě chce nalézt. Prostřednictvím tohoto dopisu se chce setkat i s tebou. Volá tě: „Pojď za mnou!“

L. SVRČEK

CITÁTY

„Chci zůstat u pravdy. Nechci se sklonit k žádné nespravedlnosti. Chci být svobodný od strachu. Nechci použít žádné násilí. Chci mít dobrou vůli vůči každému.“

Mahatma Gandhi

CITÁTY

„A poněvadž Pán náš Písma svatá zpytovati poručil, odkazují tobě za dědictví knihu Boží, bibli svatou, kterou synové moji z původních jazyků do češtiny s pilností velikou uvedli, a Pán Bůh tomu tak požehnal, že málo ještě jest národů, kteříž by tak pravdivě, vlastně i jasně svaté proroky a apoštoly v svém jazyku mluvící slyšeli. Přijmiž to tedy za svůj vlastní klenot, vlastní milá, a uživej toho k slávě Boží a svému v dobrém vzdělání. A ať knihy této Boží exempláře popálili nepřátelé, kde které dostati mohli, že však milosrdenstvím ... i tobě kniha tato Boží dochována bude, důvěř se a nepochybuji.“

JAN AMOS KOMENSKÝ

„Slyšeli jsme mnoho o těch, kteří Bohu málo důvěřovali, ale slyšeli jste někdy o tom, kdo mu důvěřoval příliš?“

Hudson Taylor

HILAD

Ve svém rozhovoru s učedníky na Olivové hoře řekl Ježíš: „V mnoha krajinách budou zemětřesení, bude hlad. To bude teprve začátek bolestí.“ (Mar 13,8)

V bibli často čteme o hladu. Hlad donutil Abrahama i Jákoba, aby šli do Egypta; způsobil, že se Noemi setkala s Rút. Hlad v Egyptě byl nástrojem k povýšení Josefa na druhé místo po faraónovi. Hladem varoval Bůh jako Božím soudem lid izraelský nebo pohanské národy. Toto dopuštění mělo vést k nápravě života. Také výskyty hladu, které předpověděl Ježíš Kristus, představují Boží soud nad lidskou vzpourou v době před druhým příchodem Krista — před velkým adventem.

Scéna hladu je v knize Zjevení představena váhami v ruce jezdce a hlasem: „Za denní mzdu jen mírka pšenice, za denní mzdu tři mírky ječmene! Olej a víno však nech!“ (Zj 6,6) Váhy poukazují na pečlivé odměřování toho mála potravy, kterou je možno koupit za denní mzdu. Světový rozsah této krize vyčíslujeme ve zmínce o „čtvrtině země“ hubené „mečem, hladem i morem“ (Zj 6,8). Ač v této prorocké souvislosti myslíme i na duchovní hlad, nesmíme zapomenout, že o přesně stejných znameních mluví Kristus na Olivové hoře, když předpovídá konec starého světa.

Hlad se vyskytoval v minulosti často. Kniha Skutků apoštolských (11,28) se zmiňuje o velkém hladu za císaře Klaudia kolem roku 44 po Kr. Indie a Čína zažily největší hladomory. Například jen v roce 1837 zemřelo v Indii na 800 tisíc lidí hladem, roku 1863 jich zahynulo milión a další milióny později. Čína zakusila strašné hladomory v letech 1877 až 1879 a v roce 1902. Velký nedostatek potravin byl po druhé světové válce.

Jaká je situace dnes? Máme se dívat na dnešní výskyty hladu opravdu jako na znamení velkého adventu? Zajisté. Nikdy v minulosti netrpěla miliarda lidstva hladem nebo podvýživou jako dnes. Zjišťujeme, že navzdory úsilí vlád a mezinárodních společenství o vyřešení světových potravinových problémů, má dnes hlad více lidí, než kdykoli předtím. Problém hladu se zvětšuje v mnohých rozvojových zemích, kde růst populace zdaleka převyšuje růst potravinové produkce. Zemědělský odborník Keith Barrons varuje: „Nebudte překvapeni, jestliže největší hlad v dějinách nastane v tomto desetiletí!“

Velkou příčinou hladu v dnešním světě je **populační exploze**. Trvalo to 1830 let, než svět dosáhl jedné miliardy obyvatel. Další miliarda přibyla

za pouhých sto let (1930), třetí za pouhých 30 let (1960), čtvrtá miliarda za polovinu té doby, totiž pouhých 15 let (1975). Předpokládá se, že v roce 2000 vzroste populace světa na sedm až osm miliard obyvatel. Problém je spojen se skutečností, že v roce 2000 osmdesát procent obyvatel světa bude žít v rozvojových zemích, kde už dnes hlad převládá. „Zpráva o stavu potravin z roku 1983“, připravená potravinovou a zemědělskou organizací Spojených národů, uvádí, že populace vzrostla v rozvojových zemích z 2092 miliónů v roce 1960 na 3301 miliónů v následujících dvaceti letech.“

Táž zpráva poukazuje na to, že v mnoha rozvojových zemích **produkce potravin nedržela krok s růstem populace**. Srovnáme-li rok 1980 s ro-

do měst. Spojené národy se obávají, že kolem roku 2000 vzniknou obrovské městské konglomerace. 31 miliónů lidí bude bydlet v městě Mexiko, 26 miliónů v Sao Paulo, 24 milióny v Tokiu, 23 milióny v Šanghaji, 17 miliónů v Kalkatě, Bombaji a Jakartě. Toto nebezpečí zvýší městské problémy ubytování, zdraví, výchovy a hladu. Milióny lidí se natlačily do měst bez dostatečného přístupu k vodě; statisíce žijí v bídě městské periferii.

Mnozí se obávají **katastrofálního hladu**, který už vlastně vypukl na africkém kontinentu, kde podle zprávy potravinové a zemědělské organizace Spojených národů 150 miliónů lidí ve 24 zemích hledí tváří v tvář vyhladovění. Pan Pérez de Cuellar, generální tajemník Spojených národů,

kem 1970 v produkci potravin na hlavu, pak produkce „poklesla nebo stagnovala v 35 ze 41 zemí v Africe, v 17 ze 34 v Latinské Americe a na Karibských ostrovech v 8 z 15 na Blízkém východě a v 11 z 29 zemí v Asii.“ Tento relativní pokles potravinové produkce způsobil, že mnohé rozvojové země se staly velmi závislými na dovozu z prosperujících zemí, v první řadě ze Severní Ameriky.

Zvláštním problémem jsou **strádající děti**. Zpráva UNICEF z roku 1983 konstatuje, že v roce 1982 každý den „více než 40 000 dětí umíralo podvýživou“. Tento trend pokračuje a dá se očekávat, že v roce 2000 „šokující růst počtu podvyživených dětí dosáhne 600 až 650 miliónů“. — V Kalkatě je nemocnice, která pečuje o podvyživené děti. Vrchní ošetřovatelka o nich řekla: „Ony umírají tak něžně!“ Přesto však umírají, hynou!

Dalším problémem je **městská exploze**. Kolem roku 2000 čtyři pětiny lidstva budou žít v méně rozvinutých zemích, kde je už nyní nedostatek potravin. Navíc milióny lidí se snaží utéci před chudobou venkova houfně

řekl při zahajovací řeči na konferenci o nouzové situaci v Africe (11. — 15. března 1985): „Válka, kterou dnes vedeme s hladem v Africe, se týká více životů, než kolik jich bylo zmařeno v kterékoli válce v dějinách.“

Naprosto nemáme v úmyslu malovat chmurný a černý obraz budoucího světa, a tím ztrpčovat lidem život. Nesmíme ovšem ani utěšovat planými nadějemi. Ježíš Kristus, který měl pro každého slovo útěchy a radosti, však mluví o hladu a jiných pohromách jako o znameních konce starého světa a příchodu svého království pokoje, spravedlnosti a blaha. Naší povinností je denně mírnit lidské utrpení, sytit hladové a vykonat poctivě všechno, co je v našich silách.

Konec starého nespravedlivého světa nenastane lidským zásahem, ale příchodem Ježíše Krista, který učiní konec lidské převrácenosti a utrpení a zřídí na obnovené zemi trvalý mír a spravedlnost.

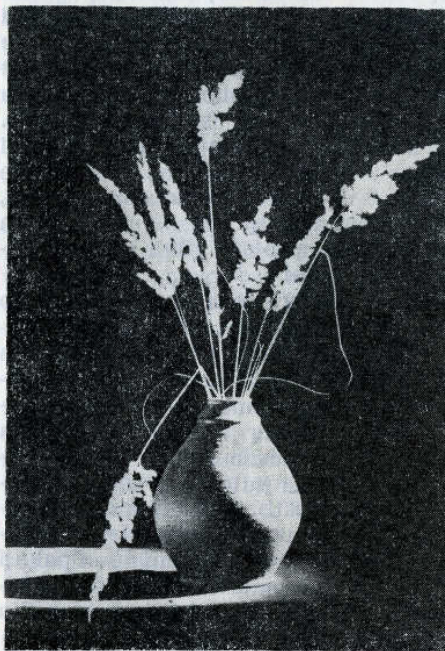
„Podle jeho slibu čekáme nové nebe a novou zemi, ve kterých přebývá spravedlnost.“ (2 Petr 3,13)

MILOSLAV ŠUSTEK

„Všechna sláva, polní tráva“ — říkávají lidé, když chtějí vyjádřit pomíjivost minulosti a všech poct i uznání, které člověk tak často pracně získává.

Nebojte se, v této rubrice, kde si připomínáme Stvořitelovu moc, nechci psát o pomíjivosti a nestálosti, ale o trávě. Je pravda, že tráva také v bibli mnohokrát slouží jako obraz prchavosti a pomíjivosti, ale to vůbec nemůže vadit, abychom ji použili jako příklad, že jako všechno stvořené i ona vznikla v Boží „projekční dílně“. Vždyť každý její lísteček svědčí o moudrosti velkého Stvořitele.

Před nedávkem jsem navštívil v Paláci kultury v Praze vynikající výstavu, kterou pořádalo Bavorské státní ministerstvo pro rozvoj venkova a životního prostředí. Především mne upoutala expozice nazvaná „Člověk a příroda“, kde se každý návštěvník mohl přesvědčit o tom, jak slepě chodíme kolem všedních věcí a ke své škodě nevidíme úžasné skutečnosti a

Skončil jsem práci, rychle jsem zamkl kancelář a vyšel na ulici. Počasí bylo ošklivé. Mokrý sněhový vločky mne bičovaly do obličeje a chodník byl jedna kaše. Stáhl jsem si čepici hluboko do čela a vyhrnul límec od svrchníku. Frekventované ulice jsem měl brzo za sebou a když jsem zabočil do boční ulice, vmetl mi vítr sněh do očí. Téměř jsem narazil do starého muže, který s hůlkou v ruce opatrně našlapoval ve sněhu. Při chůzi mu to pořád nějak klouzalo. Přestože jsem pospíchal honem domů, abych už byl co nejdříve v teple, nějak mi to nedalo, zpomalil jsem a vzal starého muže pod paži.

**„Bojte se Boha
a vzdejte mu čest...
poklekněte před tím,
kdo učinil nebe, zemi,
moře i prameny vod.“**

Zj 14,7

divy božského stvořitelského díla. Přímo u živých a dosud nevidaným způsobem instalovaných exponátů jsem si opsal některé jejich popisy, které jsou výmluvné i samy o sobě:

„Pro mnohé z nás se vnitřní struktura rostlin a drobných živočichů skládá pouze z vláken, štáv a tělesné hmoty — jen proto, že pouhým okem na nich nic bližšího nedokážeme rozeznat. Již dávno nám však optická technika i zde otevřela podivuhodné světy, v nichž namísto chaosu vládne vysoce organizovaný řád až do malých a řádově stále menších rozměrů.

Dokonce i uvnitř milimetrových tyčinek květů, hlaviček komárů či tenoučkových lístečků byly objeveny mikroskopicky drobné, avšak vysoce aktivní „chemické továrny“, „biostroje“, „radarové antény“, „osmotická tlaková čerpadla“, filtrační zařízení a mnoho jiného...“

Lidé zvedají pohled vzhůru a snaží se odhalit tajemství nekonečného vesmíru. A přitom chodí po zemi a svýma nohama šlapou trávu, která jim však při své pomíjivosti a zdánlivě bezvýznamnosti skrývá nemalé záha-

dy. Profesor Rochlich, ředitel významného biologického ústavu v Berlíně, napsal v roce 1960 tato prorocká slova: „Lidé se pravděpodobně dostanou dříve na měsíc, nežli odhalíme tajemství, jež se ukrývá v každém semenu nebo lístečku i té nejnepatrnější rostlinky nebo trávy.“

A tak stojíme v tichém úžasu nad maličkým trsem trávy a klademe si otázky, které byly položeny i na jednom z panelů zmíněné výstavy:

„V každém lístečku, na nějž pohledneme, se skrývá jeden celý svět. Svět přinejmenším se stejně obdivuhodnými technikami a vynálezy, jaké vytvořil člověk. Jak vznikly? Bez výzkumných laboratoří a měřicích přístrojů, bez plánů a konstrukčních výkresů, bez vědců a inženýrů?“ Vzniklo to samo od sebe?

Naše spolehlivá a prověřená bible dává i na tyto otázky odpověď: „Bůh řekl: ‚Zazeleněj se země zelení; bylinami, které se rozmnožují semeny...‘ A stalo se tak: ‚Země vydala zeleň; rozmanité druhy bylin...‘ Bůh viděl, že je to dobré.“ (1 Moj 1,11-12)

JIRÍ DREJNAR

**„Nemocen jsem byl,
a navštívili jste mne“**

(Mat 25,36)

„Mnohokrát vám děkuji. Dnes jsem nějak zvlášť nejistý. Klouže mi to. Ale už to nemám daleko. Byl byste tak laskav a dovedl mne až domů?“ Přikývl jsem. Zastavili jsme před velkým činžákem. Nevím, co mne k tomu pohnulo, ale šel jsem s ním po schodech až do jeho malé podkrovní světničky. Měl tam čistě uklizeno, ale zimu.

„Před rokem mi umřela žena. Teď jsem sám, nemám už nikoho.“ Udělal jsem rychle oheň v kamnech a slíbil, že zase přijdu. Pak jsem pospíchal domů.

Už zdálky jsem viděl, jak se v našem bytě svítí. Přímo mne to hřálo.

Věděl jsem, že na mne čekají. V záři světla jsem zahlédl i prostřený stůl. Napadlo mne, jak člověk žije často jen sám pro sebe, zná jen ty svoje zájmy a nezajímá ho, jak žijí druzí kolem něj. Jak mnoho lidí kolem nás strádá, žije v nouzi, trpí duševně a nemá se tak dobře jako my. Rozhodl jsem se, že se budu o toho starého člověka starat. Snad tím přispěji alespoň trochu ke zmírnění citového strádání ve světě. Vždyť trochu konkrétního dobrého skutku člověka člověku je víc než všechna ta láska k lidstvu, o které jen teoreticky hovoříme.

K. Šp.

OD SLOV K ČINŮM

V novoročním projevu pana prezidenta Havla mne hluboce zasáhly věty: „Rozhodl jsem se vyhlásit širokou amnestii... Společnost vyzývám, ať se nebojí, ale snaží se v křesťanském duchu, v úctě k člověku vést ty lidi k POKÁNÍ a touze řádně žít. Prokažme jim lásku a toleranci!“

V koordinačním centru Občanského fóra jsme získali informace, kde a jak je možno tuto výzvu realizovat. Amnestovaní vězni se soustřeďují převážně ve staré části hlavního nádraží v Praze. Jsou prý nedůvěřiví, ve všem vidí podraz. Je velmi těžké se k nim přiblížit slovem.

Na hlavním nádraží byla tamějšími organizátory srdčně přijata naše nabídka ke spolupráci. Byli jsme uvedeni do čekárny, kde se to hemží a hučí jako v úle. Pro kouř není téměř vidět. Amnestovaní přijíždějí, odjíždějí, je třeba zajistit teplé jídlo, zařadit je do zaměstnání, ubytovat, někdy poskytnout lékařskou pomoc. Několik desítek našich bratří a sester se ochotně zapojilo do této práce.

Nejdříve však je třeba se k nim přiblížit, získat jejich důvěru. Mladý organizátor OF, který se obětavě věnuje se svou manželkou a týmem spolupracovníků této práci ve dne i v noci, nás postavil doprostřed hlučící čekárny, zjednal klid a zavolal: „Chlapi, kdo z vás si chce popovídat o vašich problémech, pojďte sem!“ A odešel. Ticho. Nikdo. Rozhlížíme se kolem. První se ozvala těhotná žena, která potřebuje teplé oblečení, jídlo na cestu a jízdenku do Bratislavy, kde ji čekají ještě čtyři děti. Sotva jsme zařídili potřebné a dali jí na cestu i náš časopis, přichází zbědovaný muž, epileptik. Prosí o léky, bojí se, že každou chvíli dosta-

ne záchvat. V nádražní budově, ve středisku první pomoci, není lékař. Je třeba hledat pomoc jinde. Podarilo se to v poměrně krátké době. Pak přichází mladý cikán, ukazuje nám oteklé nohy, nikde ho nechtějí ani vzít do práce ani léčit v nemocnici, už prý se o to pokouší několik dnů, ale marně. I pro něj se podařilo najít pomoc, zajistili jsme hospitalizaci na Bulovce. A tak bych mohla pokračovat...

Jezdíme sem každý den, nejvíc se jich zde shromažďuje od 22 hodin do půlnoci. Naši bratři a sestry ze svých pracovišť nám dodávají adresy do zaměstnání, zajišťují ubytování, v modlitebně na Smíchově se vaří teplé jídlo a dováží do nádražní restaurace. Dovídáme se, že nejen my, ale více církvi i jednotlivých věřících se zapojuje do této práce.

Prodírám se ze zakouřené čekárny na chodbu.

U okna stojí dva muži, mají něco mezi 40-50 lety, skleslí, žlutošedé vyhublé obličejy, vyhaslé, smutné oči a výraz zoufalců. Přicházím blíž, pokouším se o úsměv. Těžko hledám slova, v duchu se modlím a tiše říkám: „Mohla bych vám nějak pomoci?“ „Nám? Paní, my jsme vrazi, odseďte jsme si 13 let ve Valdicích, oba máme podloměné zdraví, nikdo nás nechce, nikdo nám nevěří, rozhodli jsme se, že si ráno za tmy lehne na koleje...“ Snažím se s nimi laskavě hovořit o tom, že také je má Pán Bůh rád, že je ochoten jim odpustit a dát jim sílu začít znovu. Poslouchají pozorně. Asi po půl hodině hovoru se loučíme. Podávám jim ruku, zvedají ji k okoralým rtům a šeptají: „Bůh vás sem poslal...“

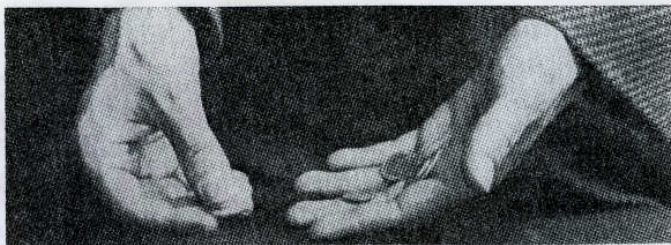
V sobotu ráno navštívilo naše shromáždění ve Strašnicích 6 poměrně mladých amnestovaných občanů. Přijali jsme je laskavě, obdarovali je nejen literaturou a povzbuzením, ale i teplým jídlem. Na závěr pobožnosti se modlíme ve skupinkách. Poklekám k dvěma propuštěným. Opakují po mně každou větu. Třesou se, na sepnaté ruce jim kanou slzy...

Propustit na svobodu 23 tisíc lidí — to není maličkost. Mnozí se ptají: „Jak mohl prezident odpustit takové vrahům, recidivistům?“ Svoboda není levná. Kdo to ví lépe než křesťan. Vždyť Kristus odpustil každému z nás — všechno. Je třeba zapojit se i do tohoto procesu, odpouštět bez záruky, nezavírat oči před lidskou bídou. Ukazuje se, že právě ti neproblematičtější potřebují největší péči, nejvíc lásky, potřebují naši odvalu a — laskavou pomoc nebeského Otce.

Pojď za mnou

Pojď za mnou...
Nemusíš se bát,
se mnou nezabloudíš.
Prošel jsem ti cestu.
Dávno...
tys tu ještě nebyl —
a já jsem po ní vykročil...
Je těžká tvoje pouť?
Moje byla těžší.
Že mnohý kámen
ti v cestu staví hráz?
Mně větší skály překážek
se v dráhu kupily.
Je příkrá tvoje stezka?
Má byla strmější.
Jen pohled —
krve krůpěje ji značí.
A přece jsem šel,
šel jsem za Otcem,
On mne zval...
Stejně zvu nyní já tebe.
Na konci té cesty
je život...
Na konci té cesty
je láska...
Na konci té cesty
je Bůh...
Neboj se, pojď,
povedu tě...

VERA GAJDOŠIKOVÁ

„Blahoslavenější je dáti nežli bráti“ (Sk 20,35)

Apoštol Pavel se loučil se staršími církve, kterým věnoval všechny svůj čas, schopnosti a nadání. Připomínal jim věci, které tak často byly předmětem jejich hovorů. Na závěr zdůraznil jeden důležitý příkaz svého Mistra „Blahoslavenější je dáti nežli bráti.“ Tato slova ukazují další ze vzácných rysů povahy Pána Ježíše Krista — jeho štědrost.

Kdybychom měli vyjmenovat 10 nejdůležitějších křesťanských „povinností“, pak slovo „dát“ by zřejmě bylo v seznamu na předním místě. Každý, kdo čte Nový zákon, musí být překvapen, kolikrát se v něm toto slovo vyskytuje, a s takovou rozhodností, že asi nezůstane ničím srdce bez odezvy.

Slyšela jsem názor, že Ježíš Kristus byl nerozumný ve své teorii dávání. Jeho slova „Kdo tě prosí, tomu dej, a kdo si chce od tebe vypůjčit, od toho se neodvracej,“ (Mat 5,42) se mnohým zdají přehnaná. Vybízí nás, abychom dávali, jak dává Bůh. A toto dávání je vždycky podřízeno lásce. Proto Bůh někdy nedává člověku přesně to, za co prosí. Někdy odpoví ne. Láska totiž nikdy nedává tam, kde by dar mohl uškodit. Otec nedá do ruky dítěte břitvu a matka nesplní každé bláhové přání dcery, i kdyby ji o to žádala sebevíc.

Evangelista Lukáš vypravuje, jak Ježíš vyložil svůj názor na štědrost. Řekl: „Dávejte, a bude vám dáno; dobrá míra, natlačená, natřesená, vrchovatá vám bude dána do klína. Neboť jakou měrou měříte, takovou Bůh naměří vám.“ (Luk 6,38) Míra natlačená, natřesená, vrchovatá — to jsou živé obrazy pro míru Božího dávání. Kdo není lakomý a ochotně rozdává, ten dostává lásku a požehnání nebes. Svoji štědrostí nic neztratí, ale získává.

Ježíš svůj postoj k sobeckým a lakomým lidem vyjádřil v několika podobenstvích. Mluvil o bohatém muži, který se nádherně oblékal a hodoval, zatímco u jeho dveří umíral člověk hladu. Vypravuje o bohatém hospodáři, který myslel jen na své plné stodoly. Zmiňuje se o sobeckých mužích, kteří nebyli spokojeni se šlechetným a štědrým činem vlastníka vinice, když se rozhodl zaplatit pracujícím po celý den stejnou mzdu jako těm, kteří pracovali pouze hodinu. Místo aby lidé byli dobrým skutkem potěšeni, začali závidět a reptat.

Všechna podobenství a příběhy nám jasně ukazují rozdíl mezi Ježíšovou a lidskou štědrostí. Myslím, že nikde v Novém zákoně nenajdeme větší pochvalu, než kterou vyslovil Ježíš o Marii, když pomazala jeho hlavu a nohy mastí v Šimonově domě. Lakomci, kteří stáli poblíž, okamžitě projeví svou povahu a litovali promarněných peněz. Ježíš však ženu pochválil.

Jednou viděl, jak chudá vdova vhodila své poslední dva měďáky do chrámové pokladny. Nekritizoval její rozhodnutí jako bláznovství, jak by to asi většina lidí udělala. Měl radost z toho daru a na adresu všech lakomců a sobců s plnými měšci řekl: „Ona dala víc než vy všichni.“ (Luk 21,3) Byl rád, když občas potkal ve světě plném sobectví a lakomství člověka, který uměl dávat. Miloval dárce, protože sám neustále dával. Když prohlásil: „Blahoslavenější je dáti nežli bráti,“ mluvil z osobní zkušenosti. Nečetl to v žádných knihách, došel k tomu životem. Když vybízel lidi, aby dávali hojně, ochotně, vytrvale a rádi, byl jim v tom sám nejlepším příkladem. Neměl majetek ani zlatý poklad, ale co měl, to rozdával. Měl čas — dával svůj čas. Všechny hodiny dne věnoval lidem a k sobě byl skoro až bezohledný. Na chvíli modliteb, ze

ŠTĚDROST

kterých čerpal svou sílu, mu zbýval čas, až když ostatní už šli spát. Svou energii vydával až do úplného vyčerpání. Vidíme ho třeba, jak unaveně odpočívá u studnice Jakobovy. Jindy upadá do spánku na lodi, hned jak se jeho hlava dotkne podušky. Když nastal poslední den jeho života a na svých zádech nesl těžký kříž, klesl vyčerpaný k zemi, jako by těžce pracoval několik měsíců. Měl učení — a rozšířil je. Měl myšlenky — a rozsával je. Měl pravdu — a dělil se o ni s lidmi. Krásným obrazem Ježíše je podobenství o rozsěvači. Všimněme si rozmachu jeho rozsévající štědré paže (Mat 13. kap.). Rozhodil semeno i na ušlapanou cestu. Nevadí. Zasel semínka i na skalnatou půdu. Bude to mít výsledek? A rozsévá i na místech porostlých trnami. Neměl strach. Semena je dost, a tak je rozhazuje štědrými rukou s nadějí, že najdou kousíček úrodné půdy, vzrostou a přinesou užitek pro Boží království.

Všimněme si rozdílu lidské a Ježíšovy štědrosti. Velcí učitelé si většinou pečlivě hlídají své myšlenky a svěrují je jen několika vyvoleným. Ale Ježíš je šířil všude, v největší míře. Jeho posluchači byli obvykle prostí, nevzdělaní a někdy i nezodpovědní lidé, a on přesto rozdával štědrě své perly, kamkoli přišel. Slavné a velké myšlenky rozšířil mezi zástupy venkovanů. Nebeské pravdy svěřil prostým galilejským mužům a ženám. Žádný učitel nebyl tak štědrý a sdílný v rozšiřování svých ideí jako žádný velký myslitel neodkrýval své poklady tak velkoryse. Ježíš dával zadarmo. Jeho láska zahrnovala všechny lidi. Žádný jedinec, třeba druhými odstrčený, se k němu neobracel nadarmo. Slepí, když slyšeli, že Ježíš přichází, postavili se k cestě a když šel kolem, volali: „Smiluj se nad námi.“ (Mat 9,27) Malomocní, kteří byli považováni za nečisté a byli vyloučeni z lidské společnosti, přicházeli k němu a prosili o jeho uzdravující léčivý dotek. Samaritáni, které Židé považovali za méněcenné, našli v tomto učiteli svého přítele a zastávce. Kristus byl muž velkého srdce. Miloval přátele i nepřátele. Miloval je na začátku, a přes všechno, co s nimi zažíval, miloval je až do konce. Jeho láska dokázala jít i za těmi, kteří vymysleli plán na jeho záhubu. V modlitbě na kříži „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí,“ odkryl Ježíš světu své milující srdce. Věnoval svůj čas, sílu, myšlenky, svůj soucit a lásku a nakonec i svůj život — dobrovolně. Víc už nemůže dát nikdo.

Ježíšova životní cesta a styl zjevily lidem Boží štědrou a nekonečnou lásku.

Tento rys Božího charakteru se zjevuje i v přírodě. Dny, noci, obloha, moře i země, střídající se roční období, to všechno svědčí o jeho obrovské štědrosti. Hvězdy (obrazně řečeno) rozsypal ve vesmíru ne v tisících, ale v miliónech. Květiny stvořil v tak nespočetném množství druhů, že nás to až zaráží. A ovocným stromům dal mnohem víc poupat a květů, než jich mohou použít. Dává vždy víc, než se čeká. Míru dobrou, natlačenou, natřesenou, až přetéká.

Pro otázku proč je Ježíš štědrý, nám bible odpovídá: to proto, že Bůh je láska (1 Jan 4,8). A láska nikdy nebyla jiná, než štědrá. Když se Petr ptal, kolikrát má odpustit, Ježíš mu řekl, aby v této věci nikdy nepočítal. Láska totiž nikdy nepočítá. V povaze lásky je dávat, vytrvale a bez záznamů kolik a kdy.

Jestliže někdo pochybuje o Boží štědrosti, pak ať se podívá na Ježíše. Vždy měl největší radost z toho, že mohl dávat. A nedívejme se jen na tu štědrost v časnosti. Ještě nás čeká koruna Boží štědrosti, věčný život na nové zemi. To je dar největší.

I. S.

Měl jste už také někdy takový pocit, jako byste spadl do něčeho, z čeho se nemůžete vyhrabat? Jako by vám všechno padalo na hlavu? Zastavte! Odpočiňte si! Uvolněte se! Tady je několik nápadů, které by vás mohly ráno, v poledne i večer inspirovat, abyste prožil nový den úplně jinak. Váš životní rytmus se může změnit! Tyto myšlenky vám mohou pomoci, abyste přijímal svět kolem sebe jinak, abyste se do svého světa vlastně „zamiloval“. To nejlepší na celé věci je, že to může dokázat každý. Co je třeba udělat? Vyzkoušet to, co píšeme dál!

Všední den jednou jinak

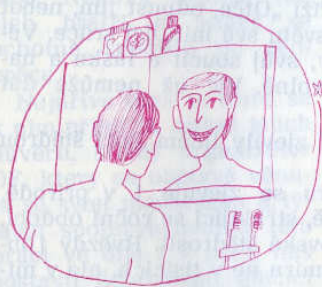
Den začíná. Díky Bohu za východ slunce. (Zpravidla však musíme vstát, abychom ho uviděli.) Slyšel jsem, že kdosi řekl: Jednou z největších tragédií v dnešním světě je, že lidé neprožívají východ slunce.

Vstaňte teprve, až si ujasníte, zač byste dnes mohl být vděčný. Řekněte potom zcela jasně a od srdce: „To je den, který mi dává Bůh, chci za něj být vděčný a chci být radostný.“ (Pokud by to bylo možné, nejráději bych vám doporučil, abyste šli ven a zavolali co nejhlasitěji: „Živote, já tě mám rád.“)

Obejměte či pohladejte někoho nebo někomu řekněte něco pěkného. Místo abyste u stolu s rutinou odemleli ranní modlitbu, zazpívejte si nebo zanotujte před snídaní pěknou píseň.

Zavolejte někomu a popřejte mu, ať prožije radostný a pěkný den.

Pokuste se doma, na zahradě nebo prostě někde ve svém okolí objevit něco, co jste předtím nikdy neviděli. Budete překvapeni, co všechno je na světě.

Dříve než budete hotovi se snídaní, pořádně se alespoň jednou zasmějte! Jeden můj známý navštěvoval seminář s názvem: „Stanovení cílů života“. Řečník hovořil o něčem velmi neobvyklém. Zdůrazňoval totiž, že člověk by si měl stanovit jako cíl, aby se před osmou hodinou ráno pořádně zasmál. Jinými slovy: Zaměřte se na to, aby vnější okolnosti neurčovaly váš vnitřní svět.

Udělejte dnes něco zcela neušedního — třeba neobvyklou snídani. Pohladejte svého psa, doprovodte dítě do školy. Přečtěte si z bible svůj zamilovaný verš. Prostě: Vy sami určete atmosféru a tempo dne, který leží před vámi.

Když se podíváte do zrcadla, řekněte svému obrazu: „Mám tě rád.“ A jestliže vám to připadá těžké, pak si uvědomte, že Bůh vás má rád. A to je pravda, o tom není pochyb.

Opusťte vědomě normální ranní rutinu. Posadte se třeba u snídaně na jinou židli nebo třeba napište báseň. Začněte svou práci jinak než v jiný den. Udělejte prostě jednou ráno něco úplně jiného.

Vyprávějte si v modlitbě s Ježíšem Kristem. Povězte mu, proč jste radostný a šťastný, že je vaším Pánem. Dokážete najít pět důvodů pro svou radost? Poděkujte za to Bohu.

Pomodlete se za někoho. Budete udiveni, jak se to projeví ve vašem životě i v životě toho druhého.

Pokuste se ještě před obědem oslovit nějakého cizího člověka. Snad ani netušíte, jaké poklady se otvírají v lidských vztazích.

Zavolejte dobrému příteli — ať domů nebo do práce. Řekněte mu, že ho máte rád a že vám na něm záleží. Nemusíte si pro svůj telefonát hledat důvody, řekněte mu jenom, jak jste šťastni, že patří do kruhu vašich známých, a proto vlastně také do vašeho života.

Poděkujte kolegovi v práci nebo třeba paní, která uklízí, že svým způsobem obohacuje váš život. A až se naskytne příležitost, řekněte své děkují také mužům, kteří vám odvázejí odpadky nebo pracují v jiných, pro vás důležitých službách. V našem životě prostě existuje mnoho lidí, kterým jsme nikdy neřekli ani pěkně děkují. Zvolte si dnes ráno jednoho z nich a řekněte mu, že si jej i jeho práce vážíte.

Milvi Práva

Tak dostává odpoledne barvu

Odpoledne začíná obědem. Snad si můžete uspořádat dnešní den trochu jinak! Naobědvejte se dnes třeba někde jinde nebo běžte na stejné místo, ale s někým jiným.

Řekněte obsluhující, že dělá svou práci dobře. A vychutnejte — myslím opravdu na skutečně vychutnání — to, co stojí před vámi. Jezte vědomě pomalu, místo, aby to do vás jenom padalo. Nezapomeňte Bohu poděkovat za předložené jídlo a — pokud je to možné — jezte v klidu a uvolněně.

Jiný návrh: Snězte svou svačinu, kterou jste si přinesl, někde venku. Možná si teď řeknete: „To je ne-

možné, já pracuji ve městě.“ Snad je někde nedaleko vašeho zaměstnání lavička v parku. Dokonce i lavička na zastávce autobusu by mohla být vítanou změnou, protože člověk tam může pozorovat lidi, a tak vnést nové perspektivy do prožití jinak zaběhlého všedního dne.

Na cestě zpět do práce můžete koupit květiny pro manželku. Nebo kupte třeba nějakou maličkost pro

děti od sousedů. Život se neskládá z velkých věcí, počítají se právě maličkosti. Malá pozornost potěší. Je velkou chybou, když stále čekáme na velké události, které by mohly změnit náš život. Ve skutečnosti jsou to maličkosti, které mohou zkrášlit náš život. Věnujte dnes odpoledne aspoň 30 vteřin tomu, abyste se mohli zamyslet nad tím, za co můžete být doma i v práci vděční.

Položte někomu nějakou smysluplnou otázku. Co považuje za nejdůležitější? Pro co žije? Nebo: Přivede

Život se neskládá z velkých věcí, počítají se i maličkosti. Malá pozornost p...

ho to, co právě dělá, blíž k životnímu cíli? Anebo: Které tři věci ho učiní nejšťastnějším? Taková otázka vám pomůže k pochopení jeho osobnosti, ale pomoci ní bude i on sám sobě lépe

Radost je něco, co sám od sebe přijde, něco, co jsi ty. Víra v Krista dává sílu k radosti, kterou svět tolik...

rozumět. Také můžete napsat svou životní filozofii jako heslo a upevnit si ho na kabát nebo na šaty. Asi budete velmi překvapen, jak mnoho zajímavých otázek dostanete.

Zvolte si nějaké slovo, které má pro vás zvláštní význam a je pro vás důležité. Pokuste se ho definovat. Napište si ho na psací stůl. Může to být třeba: láska, mír, naděje, důvěra, svoboda, vděčnost. Co pro vás vlastně ty pojmy znamenají? Jeden můj přítel například definoval „mír“ jako neexistenci závisti.

Udělejte si během polední přestávky pár minut času a přečtěte si několik stránek — něco, co vás může oslovit pro zbytek odpoledne, co vám dá nějaký podnět. Je škoda, že se často ztotožníme s názorem, že odpoledne už skoro nic nejde udělat a máme vůči odpoledni své výhrady. Mnozí lidé jsou opravdu

Večer den doznívá

Večer je vlastně zvláštní čas dne, kdy se schází celá rodina. Čas uvolnění, kdy je možné všechno, co jsme v uplynulém dnu prožili, v myšlenkách vyvolat zpět a posoudit ze správného úhlu. Příležitost, přemýšlet nad tím, o co vlastně v životě opravdu jde a jak se nám to podařilo uskutečnit.

Nezapomněl jste dnes na to, abyste se trochu pohyboval? Pouze tehdy, když je krev dodáván dostatek kyslíku, můžeme zůstat naživu a také život plně využít. Pokud jste se ještě dnes nepohyboval na čerstvém vzduchu, udělejte si malou procházku. A vezměte s sebou třeba nějakého souseda nebo přítele. Pokud je to možné, běhejte nebo jezděte na kole. Také skákání přes švihadlo je výborné cvičení. Podnikejte prostě něco, aby vaše srdce vyslo více pumpovat. Udělejte něco pro své zdraví.

Místo obvyklého všeobecného poděkování za pokrmu, poděkujte Bohu za jednotlivé věci. Děkoval jste někdy za lžičku, vidličku, nůž či ubrousek? Vděčnost za malé věci nás činí radostnými.

Udělejte po večeri něco neobvyklého, např. upečte něco sladkého nebo bramborák. Možná z toho dokonce vznikne slavnost pro rodinu a třeba i pro sousedy.

Kdypak jste naposled seděl s přáteli u nějaké společenské hry? Možná se vám dokonce podaří nějakou vymyslet. Můžete také pozvat pár děti od sousedů a udělat odpoledne her. Zní vám to možná pošetile, ale za tu radost to určitě stojí.

Už je to asi dávno, co jste si vybral nějakou gramofonovou desku, pohodlně se opřel, ponořil se do křesla a poslouchal. Už jste to někdy zkusili — jen naslouchat a jinak nedělat vůbec nic než se těšit z toho, že máte uši, které dobře slyší?

Můžete také napsat někomu v rodině něco milého — nějaký vzkaz a předat ho nebo poslat nějakým neobvyklým způsobem.

Zkuste to třeba s nějakým biblickým veršem, který připevníte na přední sklo vozu svého přítele. Nebo mu pošlete vzkaz do za-

městnání, tam to zcela určitě nebude čekat. Ukažte mu nějakým způsobem, že ho máte rád, že si ho vážíte a že ho má rád také Bůh, který pro něj mnoho učinil.

Dokážete se plně soustředit? Tím velmi zintenzivníte schopnost přijímat, na kterou se tak často zapomíná. Co teď zrovna cítíte? Co prožíváte? Naslouchajte okamžik celým tělem. Obvykle máme sklon vidět a slyšet jen to, co vidět chceme a co očekáváme — a to má za následek jen ubohé, ploché, neradostné dny.

Dobrym a veselým testem této schopnosti je, když například zkusíme namalovat z paměti ciferník svých hodiněk nebo se pokusíme vyhotovit přesný náčrt svého auta. Ačkoli jste obojí viděl již tisíckrát, budete překvapen, kolik jednotlivostí jste přece jen přehlédli.

Co měla na sobě vaše přítelkyně na poslední schůzce či manželka, když jste včera přišel domů? Kolik má vidlička trnů? Je už vůbec benzinu vašeho vozu upravo nebo vlevo? Jak chutná pomeranč? Dokázal byste vysvětlit příteli, který pochází z jiné kultury, z cizí země, co je to hruška, aniž byste přitom použil ruce?

Můžete některé minuty Vašeho dne proměnit v „miniprázdnoty“? Nebo jste pořád takový — aniž byste si to uvědomoval — sklíčený, otrávený, prostě fňukáte a naříkáte? Proč to všechno, proč ten celý článek? Prostě proto, abychom vám dodali odvalu. Abyste častěji, přestože prožíváte všelijaké věci, mohli říct: „A přece...“ Ačkoli je pondělí, 6.30 hodin, i když vaše pračka už potřetí během týdne stávkuje, „přece mne to nesloží“. Ačkoli vaše auto, kterému teprve před týdnem uběhla záruční lhůta, se nechce ani hnout, „přece si kvůli tomu nezničí celý den“.

Život musíme často nejenom pochopit, ale především zvládnout. Mnozí, žel, používají více času na to, aby život analyzovali, než aby ho skutečně žili. Chci Vás upozornit, že radost je něčím, co Vy zrcadlíte, něco, co Vy jste. Vira v Krista dává sílu k takové radosti, kterou tento svět tolik potřebuje. Jestliže ji budeme vědomě vyhledávat, stane se brzy naším převládajícím životním pocitem a my můžeme a zřejmě pak budeme šťastní, až to bude působit nakažlivě.

-ls-

*ve
sí.
nost je základním
in vedoucím ke štěstí.*

*Vděčnost za malé věci
ti způsobí radost.*

toho názoru, že odpoledne se prostě nedá téměř nic dělat. Jeden z mých přátel mi řekl, že když chce něčeho dosáhnout, musí se s lidmi setkat ráno, protože odpoledne prý nejsou oslovitelní. Nemusí to tak být, když totiž člověk počítá s Bohem jako zdrojem své síly.

Myslete během večere na to, zač jste vděční. Vděčnost je základním postojem vedoucím ke štěstí.

Chcete-li vyzkoušet něco mimořádného, zkuste jednou jíst večeri druhou rukou. (Příspěje to ostatně také k tomu, že budete jíst pomaleji, a tím snížíte příjem kalorií.)

*in
čbuje.
Zanech se nato,
aby vnější okolnosti
neměly na tvůj vnitřní
svět.*

MÁ JEŠTĚ MANŽELSTVÍ ŠANCI?

Kdesi se pořádala módní přehlídka svatebních šatů za posledních 50 let. Pořadatel při této příležitosti požádal všechny přítomné dívky, které se chtějí vdát, aby povstaly. Hned se zvedlo na sto dívek, asi čtvrtina všech přítomných. Podle nynějšího trendu se asi polovina těchto dívek rozvede. Manželství se jim zhroutí. Proč tolik manželství ztroskotá? Proč jsou problémy v manželství stále častější, i když manželských poraden přibývá?

Snad hlavním důvodem, proč manželské poradny nejsou dost účinné, je, že se na manželství díváme jako na rozumový vztah. Mnozí poradci vidí jako motiv pro vstup do manželství snahu každého z partnerů něco získat pro sebe, tedy určitou ziskovost, ziskovitost. Je to hledisko vlastního prospěchu. Poradci se kloní k názoru, že partneři v manželství by se měli cítit zcela svobodní ukončit své vztahy, když to uznají za rozumné. Z tohoto pohledu se jedná v manželské smlouvě pouze o dva partnery — muže a ženu — kteří spolu nejsou svázáni žádným vyšším zákonem.

Studie prokázaly a praxe potvrzuje, že manželství je šťastnější a trvalejší, když se manželé shodnou, že v manželství by měli být tři — muž, žena a Bůh. Bible říká, že Bůh nejen manželství ustanovil, ale má zájem na tom, aby manželství bylo pevné a trvalé. Ježíš Kristus to vyjádřil slovy: „Co Bůh spojil, člověk nerozlučí.“

(Mat 19,6)

Uvedu sedm zásad šťastného manželství:

1. Odpovědnost je první tajemství šťastného manželství. Partneři v manželství jsou si navzájem odpovědní. Manželé však nemají zapomínat ani na odpovědnost vůči Stvořiteli. Za všechno, co muž udělá ženě nebo žena muži, nesou odpovědnost před Bohem.

2. Druhé tajemství záleží v **osamostatnění**. Pán Ježíš řekl: „Proto opustí muž otce i matku a připojí se ke své manželce.“ (Mat 19,5) Do manželského soukromí nesmí nikdo zasahovat, ani matka ani otec ani strýček či jiný příbuzný — prostě nikdo. Když se tento princip nedodrží, dochází k manželským konfliktům. Znamená to, že rodiče nejsou vítáni? Jsou, ale jen jako hosté. Hosté přece nerozhodují, jak se má rozestavět nábytek, jak vychovávat děti nebo jak hospodařit s penězi. Takové vměšování narušuje samostatnost domova.

3. Třetí tajemství šťastného manželství je **jednota**. Bible to vyjadřuje takto: „...a budou ti dva jedno tělo.“ Jednota vzniká společným přičiněním. To ovšem neznamená, že by se někdo musel vzdát osobnosti.

Nechápejme špatně biblický výrok: „muž je hlava ženy.“ Vztahy v manželství nemohou být jako mezi učitelem a žákem nebo pánem a poddaným. Žádný z těchto vztahů by nevedl k „jednotě“. Vedení v manželství spočívá na lásce. Vždyť

apoštol Pavel dále píše: „Muži, milujte své ženy.“ O blaho milovaného partnera se musíme vědomě snažit, tak „jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval.“ (Ef 5,25)

4. Když mladý pár opustí rodiče, aby se stal jedním tělem, drží se zásady samostatnosti a jednoty, je nutná ještě jedna zásada — **intimity**, soukromí. V naší době se hovoří hodně otevřeně a zřetelně o různých osobních věcech. Nikdo však nepochybuje, že nedostatek intimity narušuje krásu manželských vztahů. Každé manželství má obepínat svatý kruh. Nikdo nemá právo vniknout do tohoto kruhu nebo z něj něco vynášet.

5. Páté tajemství šťastného manželství je **láska**. V manželství se všechno točí kolem lásky. Když přijdou nějaké problémy, pak použijeme-li „zlaté pravidlo“, všechny nesnáze se obvykle odstraní: „Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy ve všem jednejte s nimi.“ (Mat 7,12) Musíme se učit chápat, co říká apoštol Pavel v 1 Kor 7,3-5 o šťastném manželství. Zdůrazňuje, že si manželé mají vycházet vstříc, naplňovat Boží úmysl a nemářit plán, který měl Bůh s manželstvím.

6. Šesté tajemství se jmenuje **soulad**. Boží rada zní: „Buďte k sobě navzájem laskaví, milosrdní, odpouštějte si navzájem, jako i Bůh v Kristu odpustil vám.“ (Ef 4,32)

Před několika lety ztros-

kotalo jedno manželství. Manželé si už rozdělili nábytek a rozhodli se také o dětech. Nakonec se však ještě obrátili ke kazateli. Ten je posadil ke stolu a položil před ně otevřenou bibli. Četl jim o odpouštějící Ježíšově lásce a o tom, jak my lidé si máme vzájemně odpouštět. Manželé šli do sebe. Dokázali si odpustit a manželství bylo zachráněné. K tomu je však třeba:

a) máš-li zlost, pak mluv a jednej co nejméně. Nezapomeň, že v tu chvíli je schopnost tvého úsudku oslabena. Čím víc toho namluvíš, když jsi v takové situaci, tím víc toho budeš muset napravovat, až se uklidníš a budeš se zase řídit rozumem.

b) když ten druhý mluví s tebou ve zlosti, pak nevaž jeho slova na lékárnických vázkách. Rozčilení lidé jsou často nad sebou zděšení, když si v klidu uvědomí, co všechno řekli. Člověk obvykle není takový,

jak se projevuje, když je ovládnán hněvem a mluví v rozčilení. Proto na výrazy pronesené v afektu se dříve shovívavě.

7. Sedmé a poslední tajemství šťastného manželství je **věrnost**. Pravá láska je víc než jen nějaký pocit. Je to vnitřní vztah, postoj, zásada. Mladý muž by si to měl dobře rozmyslet, než začne chodit s dívkou, která klidně zalže svým rodičům třeba jen proto, aby mohla jít s chlapcem na schůzku. Až se vdá, může klidně lhát i vlastnímu manželovi. A právě tak by se dívka neměla vázat na muže, o kterém se doví, že není čestný v zaměstnání, v práci podvádí, není zásadní a v názorech se mění podle přísloví: „kam vítr, tam plášt“. Kdyby jí stokrát tvrdil, že jí bude věrný, na jeho slova se nemůže spolehnout. Ať raději hledá jiného, který žije podle dobrých zásad. Jeho láska bude opravdová a bude jí věrný.

To není nějaký starosvětský názor, že láska nejsou jen pocity, ale zásady, které se osvědčily. Kdybychom si to chtěli třeba jen nedokonalé přiblížit, mohli bychom přirovnat pocity ke květům na ovocném stromu, zatímco zásada je kmen celého stromu. Láska, která je založena jenom na pocitech, nemůže vydržet dlouho. Zato láska, která spočívá na vnitřním vztahu a zásadách, je stálá. Přijdou-li problémy, překoná je a ze zkoušek vychází posílená. To je láska, o které v bibli čteme: „Kdo miluje, je trpělivý. Láska je shovívavá, nezná závist. Není chlubitivá a domýšlivá, nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nerozčiluje se pro nepochopení ani nevzpomíná na křivdy. Není škodolibá, ale má zálibu v pravdě.“

Jestliže takto chápeme lásku a budeme se řídit podle zmíněných sedmi pravidel šťastného manželství, má náš vztah šanci, protože je založen na Bohu a na jeho principech, které určil pro šťastný život. Budeme-li se řídit jeho radami, bude naše manželství šťastné.

ZMĚNY, KTERÉ NÁS POZNAMENALY...

Celý svět hovoří o ekologických změnách, které negativně ovlivňují náš život. Různá hnutí se snaží proti nim bojovat. Ovzduší s exhalacemi, voda s nežádoucími chemickými látkami, všudepřítomný hluk, ustupující ozónový obal země, množství jiných změn — a my si připadáme proti tomu zcela bezmocní, protože „co zmůžeme proti všem“?

Zapomínáme však, že kolem nás žijí jiné národy s vyvinutým průmyslem, a přesto žijí déle než my. Čím to je? Chci poukázat na skutečnosti, které mohou prospět.

Všimněme si např. změn v naší stravě, které negativně ovlivnily naše zdraví. První významná změna nastala, když stravu z obilovin a chleba nahradily brambory. Další bylo „dokonalejší“ vymílání obilí, způsobené industrializací, kdy celozrnnou mouku nahradila jemná, bílá mouka. Technizace vedla k tomu, že se stále více potravy konzumuje ve vařené úpravě. Lidé více dbají na chutovou úpravu (sůl, koření orientálního původu). Změny můžeme shrnout do několika bodů:

1. Náhrada obilných kaší za brambory.
2. Náhrada syrové stravy za stravu vařenou.
3. Náhrada tuhé, pevné stravy za stravu měkkou.
4. Náhrada přirozených potravin potravinami umělými.
5. Vzestup živočišných bílkovin.
6. Vzestup živočišných tuků.
7. Vzestup spotřeby kuchyňské soli.
8. Rozšíření cizokrajných koření a chemizace pro konzervování a ochucení.
9. Nedostatek vitamínů a rostlinných hormonů (tzv. auxinů).
10. Nedostatek stopových prvků a minerálních soli.
11. Nedostatek vlákniny, podporující střevní peristaltiku.
12. Nedostatek listové zeleniny (chlorofylu).

Jaký dopad mají tyto změny? K jednotlivým bodům můžeme uvést:

1. Usuzuje se, že důsledkem první změny je vzestup zubních kazů. Zuby, které se nemusejí potýkat s tvrdými obilnými slupkami, ztrácejí svou funkci a orgán, který „lenoší“, zakrňuje.

2. Pokusy s opicemi prokázaly (Mc Carrison), že úprava stravy varem způsobila zakrňování endokrinních žláz, žaludeční a střevní vředy, záněty tlustého střeva a konečně došlo až k smrti.

O. Stiner prováděl podobné pokusy s morčaty, kterým podával jejich normální stravu, ale vařenou. A zvířata dostala zubní kazy, nemoci slinivky žlázy, strumu, chudokrevnost, kurděje a některé i rakovinu plic. Když přidal ještě denně 10 ccm pasteurizovaného mléka, dostavily se záněty kloubů.

Tyto pokusy prokázaly záporný vliv vaření. Nesmíme však zapomenout na kladné hodnoty. Vařením se totiž rozšířil jídelníček o druhy, které jsou bez této úpravy nepoživatelné.

Varem se nejen ztrácejí vitamíny a aromatické rostlinné fermenty, ale dochází i k další změně. Se stravou spolykáme i množství kyslíku, který může ovlivnit činnost střevních bakte-

rií. Zjistilo se například, že normální střevní flóra dokáže vytvářet i vitamíny, které my potřebujeme, například vitamín K, ovlivňující krevní srážlivost; ale působí také tlumivě na růst některých mikroorganismů v těle, což opět zvyšuje tělesnou odolnost. Normální střevní flóra v našem střevě působí i jako rezervoár těchto vitamínů, takže v případě chvilkového nedostatku nebo změně stravy se jejich hostitelé nic nestane.

Souhra v našem těle je tak ideální, že nezbyvá než před tím divem stvoření v úctě smeknout. Přes „výhody“ vaření bychom neměli opomíjet syrovou stravu. To je jedna ze základních zásad zdravé životosprávy.

Ještě jedna skutečnost naznačuje zvláštnost syrové stravy od vařené. Po vařeném jídle dochází k vzestupu bílých krvinek (z běžných 6 až 8000 na 10 000, a po 30 minutách až na 30 000 v 1 mm³). Podobný vzestup vidíme i při infekčních onemocněních jako projev obrany proti cizím bakteriím. Zvláštní je, že po jídlové leukocytóza, která se po 90 minutách vrací k normálním hodnotám, se po syrové stravě nedostavuje. Z toho vyplývá, že je výhodné začít každé vařené jídlo syrovým předkrmem. Zdá se, že na vařené jídlo reaguje

tělo jako na cizorodou látku, zatímco syrové jídlo bez problémů přijímá.

3. Náhradou tvrdé stravy měkkou ztrácejí zuby svou činnost. Orgán, který není zaměstnáván, se méně prokrvuje, odbourává. To jistě nahrává větší zubní kazuistice. Navíc tuhá strava má v ústech čas, aby se promísila se slinami, které spolupůsobí při trávení. Při rychlém polknutí se strava o tento trávicí stupeň ochuzuje.

4. Určitou dobu převládala domněnka, že nejzdravější jsou čisté, chemicky vypreparované látky. Dnes víme, že soubor více látek, jak to vidíme v syrové stravě, je pro tělo ideální. Například jablko — vedle vitamínů, minerálů, fermentů a chutových látek obsahuje i tolik potřebné vlákniny. To vše je harmonicky spojené takovým způsobem, že můžeme jablko považovat za lék. Požitím jablka dostává tělo celou širokou paletu látek a není třeba hlídat, co ještě schází.

Teorie Abderhaldena a Thomase vysvětlují např. obezitu v některých případech i tím, že tělo řídí svůj příjem látek podle těch, které jsou tělu nejhůře přístupné. Snaží se je získat za každou cenu. Jsou-li tyto látky v důsledku přechodu na „čisté preparáty“ těžko dostupné, přijímá tělo tolik potravy, aby si toto minimum zajistilo. Tím může docházet v oblastech „známých“ látek k výraznému přejídání.

Průmyslovým zpracováním potravinových zdrojů jsme vytvořili bílou mouku, rafinovaný cukr, vyloupanou rýži, rafinované oleje, čistou kuchyňskou sůl. Dnes je obecně známo, že tyto produkty potravinářského průmyslu jsou v podstatě svými hodnotami nedostatkové.

5. Do nedávné doby se hodnotila živočišná bílkovina jako hodnotnější než rostlinná. Snad by bylo lepší hovořit spíše o stavebních kamenech bílkovin, tedy aminokyselinách, a zde o těch, které si tělo nějak dokáže samo vytvořit, a pak o těch, které si vytvořit nedovede. Dnes již víme, že bílkovina rostlinná (např. ze sóji nebo pšenice) je naprosto rovnocenná bílkovině živočišné. To znamená, že obsahuje všechny pro život nezbytné „stavební kameny“.

6. Při hodnocení spotřeby tuků vidíme převážnou spotřebu tuků živočišných, tedy tuků tužších s převahou nasycených mastných kyselin, na úkor tuků rostlinných, tekutějších, kde je více nenasycených mastných kyselin. Navíc je u živočišných tuků nutno počítat i s nezbytně přítomným cholesterolem, který je jedním ze zjištěných faktorů stárnutí.

7. Jak je to se solí, chemicky čistým chloridem sodným? Škodlivost nějaké látky často nezáleží na její kvalitě, ale spíše na množství, které přijímáme. Zdá se, že 5 g soli za den již může u někoho působit škodlivě. Dlouhodobé předávkování solí může vést k zánětům dásní, žaludku,

střeva, k hemoroidálním krvácením i migréně. Neslanou dietou se léčí vysoký krevní tlak, nemoci srdce, ledvin a jater. To vše svědčí proti vyšší spotřebě kuchyňské soli. Mořská sůl je naopak výhodná, protože obsahuje jiné minerály, které naše tělo potřebuje.

8. Přejdeme k cizokrajnému koření a konzervaci stravy. Jelikož se varem chuť stravy vytrácí, ukazuje se potřeba potravy kořenit. Je ovšem škoda, když každé jídlo má chuť papriky, pepře nebo hřebíčku a liší se jen vzhledem. Orientální koření má své opodstatnění v místech, kde se pěstuje, tedy v Orientu. Tam je v důsledku vysokých denních teplot chuť k jídlu obecně nižší, a koření proto pomáhá zajistit dostatečný příjem potravy. Ale u nás je situace jiná. Lze proto říci, že okořenit správně jídlo je umění.

Pokud jde o konzervaci potravy, nejlepšími metodami je: sušení (ovoce), kysání (zelí), uchovávání v cukerném roztoku a naložením do oleje. Podle možností bychom ovšem měli dát přednost potravě v přírodním stavu.

9. Vyše uvedenými úpravami potravin dochází ke ztrátě vitamínů a enzymů. Tyto látky, ač v malém množství, působí velice významně na naše zdraví a choroby z jejich nedostatku, tedy avitaminózy, jsou dnes obecně známy.

10. Umělá strava vykazuje i nedostatky tzv. stopových prvků, které známe spíše z anorganické chemie, ale nějak jim odpráve místo v našem těle. I když jsou v potravě jen v malém množství, jejich účast je nezbytná. V přírodní stravě jsou běžné.

11. O významu celulózy, podporovatele střevní peristaltiky a trávení, se hovoří poměrně krátkou dobu. Jak asi působí střevní obsah, který není vyloučen a ve střevě se dále rozkládá? Jakou odezvu to v těle vyvolává? Ukazuje se, že tzv. balastní látky ovlivňují příznivě i nemoci oběhového aparátu.

12. Jistě jste již slyšeli o zelení listové — chlorofylu. Je to divotvorná látka, která dokáže v rostlině přeměnit plyny, získané z ovzduší, spolu s prvky, obsaženými v půdě, za působení slunečních paprsků v organickou, živou hmotu. Je přitom zajímavé, že chemická struktura je podobná struktuře červeného krevního barviva, které v naší krvi váže vzdušný kyslík a přenáší jej tkáním, kdežto kyslík uhlíčitý z tkání přenáší do plic k vydechnutí. Tedy tím, že odmáčíme rostlinnou stravu, přicházíme i o tuto „kouzelnou“ sloučeninu.

Jak vidíme, máme v oblasti živiny mnoho co dohánět a nejde o změny pro naše zdraví bezvýznamné.

Začneme tam, kde můžeme začít hned. Myslím, že i dnes platí biblický verš: „...vy víte, ale šťastní budete, budete-li tak činit...“

MUDr. Dankwart Böhm

Neboj sa experimentu

Nikto nepochybuje o tom, že med je sladký. To vie už každé dieťa. Nemusíme mu pripomínať: „Počúvaj, zapamätaj si, že med je sladký.“ Vie to, lebo med ochutnalo. To platí aj o iných veciach. Keď napríklad motorista povie: „Skodovka je dobrý automobil,“ potom toto prehlásenie je podopreté jeho dlhoročnou skúsenosťou a človek tomu môže veriť. Keď prehlásim o spolupracovníkovi: „To je dobrý človek,“ potom toto tvrdenie mám podložené vlastnou skúsenosťou. Robíme spolu už dlhú dobu, za ktorú sa nám všeličo prihodilo, dostal som sa do všelijakých ťažkostí, problémových situácií a presvedčil som sa, že môj spolupracovník zostal vždy čestným, pravdivým, statočným a charakterným mužom, a preto môžem o ňom prehlásiť: „Je to dobrý človek.“

Keď som vzal do rúk Bibliu, knihu kníh a čítal v nej výrok: „Okúste a vidzte, že dobrý je Hospodin...“ (Ž 34,9), položil som si otázku: Je to pravda? Biblia sama nás vyzýva, aby sme Pána Boha vyskúšali. Tu môže vyvstať oprávnená pochybnosť. Med môžem ochutnať, že je sladký, o aute sa tiež môžem presvedčiť, či je dobré, aj svojho spolupracovníka som si dobre preveril, a preto môžem povedať, že je dobrý, ale čo s Bohom? Kde je? Ako ho vyskúšať, že je ozaj dobrý, keď ho nemôžem vidieť ani nahmatáť? Keď však zatúžiš úprimne ho poznať, potom som si istý na základe vlastnej skúsenosti, že skúška dopadne dobre. A pokus s Bohom sa podarí nielen raz, či niekoľkokrát, ale veľa-krát a vždy zistíš, že „dobrý je Hospodin, blahoslavený muž, ktorý sa utieka k nemu.“

Chcem ti pomôcť pri tomto experimente. Biblia hovorí, že Boh je láska (1 Jan 4,8). Namietneš, ako sa to zlučuje so skutočnosťou veľkého utrpenia, násillia, nespravodlivosti a nenávisť medzi ľuďmi vo svete? Kde je tá láska? Biblia však hovorí aj to, že

Boh miluje človeka. Boh to nijako netají ani neskrýva, keď hovorí: „A milujem ťa večnou láskou, preto ti ustavične činím milosť.“ (Jer 31,3)

Človek však Boha nemiluje. Žije si po svojom, ide si vlastnou cestou a o Boha sa nestará. Jeho múdre rady neberie vôbec na vedomie. Riadi sa vlastnými názormi, ľudskou múdrosťou a tú Božiu múdrosť pokladá za nerozumnú a pre neho neprospešnú. Takýto človek si nepripúšťa, že je sám príčinou všetkých tých nešťastí a rozmáhajúceho sa zla vo svete. Ba človek dnešnej doby dokonca Boha popiera a odmieta jeho existenciu, neverí mu. A to len preto, aby nikto nezasahoval do jeho životného štýlu a nemal pocit zodpovednosti za svoje konanie.

Ako sa darí takému človeku? Do istého času dobre. Môže mať veľa peňazí, majetku — bohatstva a slavy sveta, dobré postavenie, všetko, čo len na myseľ príde, ale nema jedno, čo sa nedá kúpiť: pravé šťastie, vnútorný pokoj, žiadne životné istoty, nijakú nádej. Aká je konečná perspektíva takého človeka?

Pri jesennom preliečení včelstiev mi z jedného úľa vyletelo väčšie množstvo včiel. Keďže sa už zmrákalo, nebolo možné už dlhšie čakať na ich návrat späť, uzavrel som otvory a previedol ich zadymenie. Sledoval som osud chumáča včiel na letáči. Jedne včely sa snažili obísť prekážku, iné ju odstrániť, zase iné odlietavali a hľadali možnosť záchrany u iných a keďže i tam sa stretli s tou istou prekážkou, vracali sa späť, pobehovali sem a tam. Čím viac sa snažili, tým viac im ubúdalo síl, až napokon bezradné a bezmocné krehli zimou a hynuli.

Nezachránila sa ani jedna včela, ktorá zostala vonku mimo úľu. V tomto dramatickom príbehu v boji o prežitie mi prišiel na myseľ osud ľudí, ktorí si idú svojou vlastnou cestou a potom sa snažia o záchranu a prežitie vo vlastnej sile. Často neočakávaná smrť robí bodku za každým ľudským snažením, zastavuje mu čas i boj o šťastie.

Nemusí tomu tak byť v našom prípade, vďaka tomu, že Boh je láska a že urobil všetko pre našu záchranu. Keďže Boh tohto poblúdlého človeka miluje, nemusí večne zahynúť. A to nie sú len prázdne reči o nejakej láske. Boh podal dôkaz lásky obetou vlastného Syna Pána Ježiša. On zomrel aj za teba, pre tvoje prestúpenia, aby ich odčinil a mohol ich aj odstrániť, ak budeš chcieť. Ale nielen to. On ťa chce ubezpečiť, že keď aj zomrieš dočasnou smrťou, že ťa vzkriesi k životu večnému na konci veku tohoto sveta. Bude to pre teba ráno nového dňa večnej radosti. Učiteľ národov, J. A. Komenský, vyjadril túto skutočnosť slovami: „...tak ako dieťa v matkinom lone sa pripravuje pre život na tomto svete, tak my sa máme pripraviť na tomto svete pre život večný v Božom kráľovstve.“ V tom spočíva jediný zmysel a cieľ nášho života.

Keď teraz vieme, že Boh nás miluje a to aj vtedy, keď sme mu odcudzení a hriešni, tak to skús. Pokús sa prísť k Bohu taký, aký si so svojimi biedami a výčtkami. Príď aj ty, ktorý si nahováraš, že si šťastný, ale pritom presýtený vlastným štýlom života. Ak urobíš tento prvý krok, poznáš a okúsiš, aký dobrý je Hospodin, tvoj Boh. Oceníš hodnotu netušených darov, ktoré získáš celkom zadarmo, svojou vierou. Obstaraj si Bibliu, čítaj v nej a ona ťa usmerní k zdarnému cieľu tvojho života. Neváhaj urobiť tento životne dôležitý experiment, veď v ňom ide o teba, o tvoj život, napäčšie bohatstvo na svete. „Lebo čo osoží človekovi, keby získal čo hneď i celý svet a svoju dušu utratil?“ (Mar 8,36)

JOZEF STISKALA

Téměř dospělým - Téměř dospělým - Téměř dospělým - Téměř

Nazdar, Petře!

Ano, jsem to já, ten Tvůj někdy nepříjemný „anděl strážný“. Myslel jsem si, že budu mlčet jako hrob, že Ti nenapišu ani řádek, že se nebudu vůbec starat o to, co děláš. „Ať se v tom plácá sám...“, říkal jsem si, ale jak vidíš, nevydržel jsem. Když už jsem počtvrté tento týden viděl Tvůj otrávený obličej, nedá mi to, musím psát. Z Tvých očí jsem četl: „Je to nuda a nic mě nepřekvapí.“ To slovo nuda bylo obzvlášť zřetelné. Řekl bych, že je Tvé oči přímo křičely.

Je to nuda, říkáš si, když vám učitel dějepisu vykládá o třicetileté válce a venku je tak hezky. Raději by

ses viděl na koupališti, ale jen přiznej, už teď víš, že i tam to bude děsná nuda, přestože přijde Irenka v nových žlutých plavkách a bude mít chuť si s Tebou povídat.

Petře, rád bych se mílil, ale zdá se mi, že Tě nudí celý svět a možná také život sám. Žádná zábava, žádná rozptýlení ani žádná práce Ti nemůže být dost milá, natož aby Tě zaujala. Jsi dokonale nespokojený. Musím Ti však říct, že za Tvou nespokojenost nemůže ani učitel dějepisu, ani zavřené školní okno, neschopné uchránit Tě před paprsky slunce, ale můžeš si za ni sám.

Minulou neděli jsem byl v nemoc-

Česká abeceda má svou zvláštnost. Chci ji respektovat. Slova začínající na ch je dostatek.

ch — chtít

Chtit — takové zanedbatelné, nevýrazné slovo, obzvlášť v infinitivním tvaru.

Já chci — to zní už lépe. Tedy, když ne lépe, alespoň výrazněji a určitěji.

Já chci — jen dobré a samozřejmě pro sebe.

Ale ano, vím také o jiných tvarech slovesa chtít, popřípadě jeho spojeních. Ty chceš, on, ona, ono chce, my chceme, vy chcete, oni chtějí. Zdaleka však nebývají užívány tak často, a když se přece jen objeví, pak většinou tehdy, chceme-li jimi zvýraznit naši skromnost ohrožovanou chamtivostí druhých. Se slovem chci také šetříme, máme-li před něj postavit zápor. To potom raději nemůžeme než nechceme a připojujeme řadu objektivních zdůvodnění.

Slovem chtít nejčastěji začínáme věty naplněné přáními, a — příznějme si — i trochu dětsky rozmařilými sny.

Já chci — mít konečně tolik odvahy, abych mohl od plíc říct šéfovi, co si o něm myslím. Chci požádat o zvýšení platu. Chci strávit dovolenou na Kanárských ostrovech a cestou zpět se stavít v Escorialu, chci znát Velazqueze v originálu a nejen z výpravných knih. Chci se proto naučit trochu španělsky a chci manželce koupit kožich, alespoň tříčtvrteční ze stříbrné lišky. Chci mít také pár dobrých, vlivných známých, protože bez nich by se spousta mých přání uskutečnila jen velmi těžko. A když už víra prožívá svou renesanci, pak chci mít jistotu, že to mezi mnou a Bohem „funguje“. Ony totiž někdy i ty nejlepších známostí selžou.

Já chci — ...
Tak dost, teď už vážně. Vím vůbec, co chci?

Ve slově chtít se odráží touha po svobodě. Dokonce se mi zdá, že slovo chtít je jejím určitým vyjádřením. Chtit není muset. Míváme však často problémy, jak s darem svobody naložit. Ten, kdo často začíná věty slovy já chci, nemusí být ještě svobodným, ale spíš

bude mít problémy se svým sobectvím, možná i závistí. To, po čem toužíme, co chceme, mnohdy prozrazuje, o čem přemýšlíme a jakou stupnici hodnot uznáváme.

Můžeme chtít ledacos, ale záleží také na tom, za jakou cenu. Často se totiž stává, že namísto příjemného pocitu štěstí, že se můžeme svobodně rozhodovat, stáváme se otroky svých přání. Ne, nebudeme teď třídit přání na dobrá a špatná. To, co si však žádá řešení, uvádím slovy Jana Amose Komenského: „Ó, kéž bych více mohl, nebo méně chtěl.“ Je potřebné znát stupnici hodnot. Jsem přesvědčen, že řešení tohoto problému tkví v nalezení nejdůležitějšího přání, nejdůležitějšího „chtít“ v našem životě. Z toho, co o životě Jana Amose Komenského vím, jsem přesvědčen, že on je našel.

Při hledání nejdůležitějšího „chtít“ nám může pomoci připomínka Kristovy věty vyřčená nad malomocným, který už nenalézal východisko a všechna jeho ostatní přání ztrácela smysl. Ježíš tenkrát řekl: „Chci,

buď čist.“ (Mat 8,3) Mohl to říct, byl Boží syn. „Všechno, co Hospodin chce, to činí...“ (Ž 135,6) Bůh nemusí, Bůh chce. On chce, protože nás má rád. Při hledání toho nejdůležitějšího „chtít“, zní ujištění z žalmu nadějně.

Není správné chtít všechno. To není ani reálné. Obojího jsou si vědomi i lidé, kteří v životě s Bohem nepočítají. Snad právě proto, že kdysi první člověk chtěl víc, než mohl, propadl ve zkoušce svobody. Stal se otrokem hříchu. Dál sice křičel do světa, že chce a někdy se mu dařilo svá chtění uskutečnit, šťastný však stejně nebyl a nakonec ho to stálo to nejcennější — život.

„Chci, buď čist...“ Kristova nabídka záchrany od špíny hříchu, ne nepodobnému hroznému malomocenství, je pro tebe řešením nejen k sestavení stupnice životních hodnot, ale je nadějí pro život. Budu rád, když na nabídku záchrany od hříchu vyslovíš to nejdůležitější přání, jakkoliv se ti to bude zdát sobecké: „Ano, já chci!“

JAN BARTA

ospělým - Téměř dospělým - Téměř dospělým - Téměř dospělým

nici navštívit Karla. Je možná o něco starší než Ty. Nechci naše setkání nějak dramatizovat, jen Tě chci upozornit, že Karel přišel o obě nohy. Deko na posteli před ním ležela vyrovnaná jako plocha letiště. Jeho případ není zdaleka ojedinělý. V Karlových očích přes záblesk bolesti jsem však nudu nenašel. Jeho přání jsou okolnostmi mnohem víc omezena než sny zdravých lidí. Ale chuť k životu neztratil. Když jsem stál tak opřený o bílou stěnu pokoje, musel jsem si vzpomenout na Tebe. Měl jsem chuť jít hned z nemocnice za Tebou a pěkně naplno Ti říct, co si myslím o Tvých otrávených pohledech a pak Tě místo znuzeného

koukání na Irenčiny žluté plavky a nepřítomného sezení v hodinách dějepisu zavřít na chvíli mezi bílé zdi nemocnice.

Milý Petře, tak především! Jsi ne zdravě zahleděný do sebe. Proto se ani nedivím, že se nudíš a jsi otrávený. Když se apoštol Pavel díval na sebe, měl zřejmě podobné pocity: „Jak ubohý jsem člověk.“ (Řím 7,24) „Soustředění na sebe je Bohu nepřátelské...“ (Řím 8,7), a proto způsobuje nespokojenost.

Těsně po loňském sedmnáctém listopadu jsem se setkal s několika stávkujícími studenty. Někteří byli nevy spalí, utahaní, unavení, ale nikdo

z nich se rozhodně netvářil znuzeně nebo otráveně. Přemýšlej, proč asi?

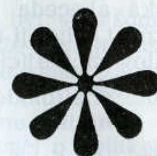
A ještě něco. Pavel nezůstal jen u popsání vlastní neutěšené situace. Protože byl mužem činu, našel řešení. Možná, že se Ti bude zdát příliš vybraněné a nepopulární. Jenže i činy studentů v loňském listopadu je, i když nepřímo, potvrdily. „Vybízím vás, bratři, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou obět.“ (Řím 12,1)

Nuda zmizí, Petře, když porozumíš nejen svému místu ve světě, ale stane-li se Ti tak důležitým, že budeš pro ně ochotný přinést i oběti.

Tvůj „anděl strážný“

je východisko

Moje minulé přemýšlení skončilo množstvím otázek, na které jsem nestačila společně s vámi najít odpověď. Pokusím se o to teď.

Popsala jsem Vám svůj problém, který mě provázel už několik měsíců. Snad bych své starosti mohla označit větou, jež často zněla z úst naší plnoštíhlé sousedky, když šlapala do kopce k našemu domu: „Život není peříčko, děvenko.“ A řeknu vám, ta dýchavičná paní měla pravdu. Jenže já jsem se bránila pomyslením, že by tomu tak mělo být stále. Vždyť cesta do kopce musí jednou skončit, a pak už jen zbývá veselá, bezstarostná cesta z kopce. To platilo i o mých problémech, o zápase s tygrem mého já. V životě jsem nerada něco vzdávala, natož abych připustila, že nad tygrem nemohu zvítězit. Jak dlouho mi trvalo, než jsem pochopila, že změnit všechny své nedostatky a vyřešit všechny své problémy při vši dobré vůli nedokážu! Se svým nepříjemným objevem jsem se časem svěřila svým věřícím přátelům. Mysleli to se mnou určitě dobře, ale moc mi nepomohli, když říkali: „Musíš se ještě víc snažit.“ Dnes už vím, že neměli pravdu, i když to byli lidé, kterých jsem si velmi vážila a mysleli to se mnou dobře. Někteří ještě hovořili o sebekázní, popřípadě hledali vinu ve špatně vedené společnosti. Ale o to přece vůbec nešlo! Můžete se snažit až do naprostého vyčerpání, až do úpadu, ale pak vás stejně přemůže příliš vysoký kopec vlastních nedostatků. Snaha o nápravu svou vlastní silou soustřeďuje pozornost jen na vlastní osobnost. Vy však potřebujete sílu, která je mimo vás. Touto silou je jediné moc živého Boha, která

dokáže měnit a přetvářet. Do Božího království se musíme narodit. — To je ten obrovský zázrak a jediná cesta, jak obnovit vztah k Bohu narušený hříchem. To všechno jsem však nechápala hned, přestože to bylo tak jednoduché.

Dobře miněné rady přátel i kazatele nepomohly. Měla jsem stále co dělat se svou slabou vůlí. Byla jsem nešťastná nebo spíš nespokojená sama se sebou. Odhodlala jsem se k poslednímu řešení. Sáhla jsem po biblí. Vždyť už od dětství mne učili, že jsou v ní obsaženy odpovědi na všechny důležité životní otázky. Žel, až doposud jsem brala rady z dětství s rezervou. Hned při prvním čtení mi bible připravila překvapení. Nekladl se v ní velký důraz na sebezázeň tak, jak jsem si myslela. Naopak. Četla jsem v ní: „Může však Kúšijec změnit svou kůži? Či levhart svou skvrnitost? Jak vy byste mohli jednat dobře, když jste se naučili páchat zlo?“ (Jer 13, 23) Našla jsem i Ježíšova slova: „Což sklizej z trní hrozny nebo z bodláčí jíky? ... Dobrý strom nemůže nést špatné ovoce a špatný strom nemůže nést dobré ovoce.“ (Mat 6,16-18)

Stěží dokážu vyjádřit, jaké pocity mě naplňovaly, když jsem v epistole Pavla k Římanům v sedmé kapitole našla popis stejného konfliktu, který jsem prožívala i já, a který jsem považovala za prohru: „Nepoznávám se ve svých skutcích; vždyť nedělám to, co chci, nýbrž to, co nenávídím...“ (Řím 7,15)

Mohl apoštol Pavel popsat výstřednější stav mého vnitřního zmatku? Připadalo mi, jako by četl v mém srdci. Svítla mi naděje! Existuje východisko! Chyba byla v mé hříšné povaze. Začala jsem chápat, proč člověk hřeší. Člověk se postavil na odpor proti Bohu. Nechtěl být na něm závislý. Hřích, neposlušnost a vzpoura podlomily dokonalý charakter, kterým původně Bůh člověka vybavil. Nikdo na světě nedokáže žít bez hříchu ve vlastní síle. Konečně jsem pochopila, proč jsem měla tak malý úspěch při řešení svých problémů. Jak by to mohlo být

jinak, když můj charakter zůstával stále stejný?

V bibli jsem četla další slova: „Věrný je také ten, který vás povolal; on to také učiní.“ (1 Tes 5,24) Vrátila se mi odvaha. Můj problém řešil i verš: „Tím nám daroval vzácná a převeliká zaslíbení, abyste se stali účastníky božské přirozenosti a unikli zhoubě...“ (2 Petr 1,4) Pochopila jsem, proč moje snažení muselo zklamat. Potřebovala jsem radikální změnu způsobenou Božím zásahem.

Události ve třetí kapitole Janova evangelia jsem konečně pochopila nejen jako popis setkání Nikodéma, moudrého a vzdělaného člověka, s Ježíšem. Ježíš i mně říkal: „Musíte se narodit znovu... Nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího.“ (Jan 3,7.5) A tak jsem stála tváří v tvář možná nepříjemnému, ale nezbytnému rozhodnutí. Cítila jsem výčitky svědomí. Musela jsem před Bohem projevít to, čemu se říká pokání. „Pane, odpusť! Jen ty mi můžeš pomoci.“

Křesťanský život není zlepšení, ani vyspravení starého života. Je to radikální změna způsobená odevzdáním se Ježíši. Z člověka se stává nové stvoření.

Ano, předpokládám, že ne všichni budete ochotni věřit zázraku, který se v mém životě odehrál. A mnohé mě věty se vám budou zdát jako dost málo originální fráze. Nevaďte. Nemohu si přát nic lepšího, než abyste prožili totéž, co já. Konečně, po mnoha měsících hledání a napětí, jsem zažila skutečný pokoj a mír v srdci. On mne změnil. K radikální změně v mém životě nedošlo za zvuku líbivé hudby ani pod kazatelnou úspěšného kazatele. Stalo se to docela obyčejného jarního večera nad otevřenou biblí. Z mého života se ani potom neztratily problémy. Tak jako za oknem našeho domu na kopci nesvítil jen kulaté slunce, ale přijde občas déšť. Nemusím však už žít v nejistotě, působené selháním vlastní vůle, „ale v tom ve všem slavně vítězím mocí toho, který si mne zamiloval.“ (Řím 8,37) -mj-b-

zoufalému

epistoly

známému
neznámému
malému chlapci
opuštěné sousedce
nemocné kamarádce
rodičům
smutným

Piši Ti, protože jsem opovázlivě převšedčena, že trochu rozumím Tvému zoufalství.

Chceš-li pochopit svůj vlastní život, budeš muset trochu počkat. Je snad hříchem posuzovat jej příliš brzy. Ani přísliby, které se splnily, nerozpoznáme vždy hned. Jako kdysi dva poutníci, nepoznávali Boha ve chvíli setkání, ale až potom. Proto říká bible: „Vzpomeň si na celou cestu, po které Tě Pán vedl, a uznej, že Tě vedl on.“

Uznej, že ve Tvém hazardním životě, kterým jsi šel jako pouští, Tě přece vedl On. I tehdy, když vítr zavíval Tvé stopy. Až ses stal tím, čím jsi měl být. A když ti na cestě poprvé dal manu, když vyslyšel tvou první modlitbu, vše se stalo možným. Nejkrásnější důkaz, že Bůh existuje a že Tě miluje, je tvá první vyslyšená modlitba. I když se ta zkušenost možná už neopakovala, tenkrát, když Tě Bůh vyslyšel, zavázal se tím, že Tě dovede až k cíli. Jinak by nebyl začínal. Tou odpovědí Ti vlastně dal slib.

Uvědom si, že nejsou náhody, nejsou životní cesty, které by Bůh neznal, do nich nezasahoval. On je stavitel životů, zachránce ze zmatků a neužitečnosti. Jeho vůle je napsána ve Tvé minulosti. Obrát se zpátky a čti roky svého života z dálky. Všimni si hlavních směrů, i když jsou viditelné snad jen tvým očím. Najdeš v nich — spíš než ve svém strachu a nejistotě — sílu k zítřkům.

Nesmíš mi to mít za zlé. Říkám „ne“ Tvé beznaději, pesimismu a krátkozrakosti. Neříkám, aby všechno směřovalo prostě a pouze „do jámy“. Aby celý svět šel k nicotě. Aby smysl lidského života bylo „nic“.

Myslím, že mám pro to své důvody. Člověk existuje a vrací se do prachu. Ale aby se pouze vrátil do prachu — k tomu je příliš pozdě už proto, že žil. Není možné, aby všechno vypadalo, jako že nikdy nežil. I když žiji špatně a můj vliv je bezvýznamný nebo snad příliš záporný — nikdy to už nemůže být, jako že jsem nikdy neexistoval. Není možno popřít minulost: to vše bylo prožito — ta ochota, něžnost, odpuštění, ten úsměv i vyslyšená modlitba.

Mluví o vyslyšené modlitbě jako o zprávě z nebe, že kdyby našim údělem měla být jen „jáma“, — ta by nám nedávala znamení. Řekneš snad: Nebe mi nikdy nedalo znamení! — Ale jedno přece ano. Když Bůh způsobil, aby nad Zemí poprvé vyšlo slunce, zavázal se tím zároveň, že to bude dělat každý den.

Člověk je vázán na svou minulost, ale mnohem více se zabývá budoucností: čím bude pro něj zítřek? A nejen proto, aby přežil, ale aby mohl do svého zítřka nějak zasáhnout, řídit jej. Na minulost už nemá žádný vliv. Ale v zítřku tuší ještě šanci. Včera jsi nebyl svobodný, snad i dnes se cítíš otrokem sebe sama, ale od budoucnosti čekáš opak. Právě proto Tě zajímá zítřek — pro tu naději.

Pohled do minulosti má význam jen tehdy, když se jím lépe naučíme vlastnímu životu. Zjistíme například, že překážky jsou vlastně zkoušky, které nás nemusejí vždycky zničit, ale mohou posílit. Nejdříve nejasně naznačí cestu, ale tomu, kdo vytrvá, se směr nakonec vyjasní. Problémy se stanou překonatelnými, když si uvědomíme, po kterých nesprávných cestách jsme k nim přišli.

Náš život je málokdy královskou cestou, kde každý plní to, pro co byl určen. Je to spíše stále nové začínání, navzdory překážkám pokračuje cesta přesným směrem.

Je třeba si to uvědomit. Lidé se ne-liší jen hloubkou vědomí svého poslání, ale také tím, jak daleko vidí.

Začít znovu. Miním tím vítězství právě tam, kde jsi neuspěl. Hojení jizev je jeden ze zázraků, který biologie dosud málo využila. Handicapovaní lidé vedou před zdravými právě tam, kde jsou postižení. Říká se: „Navzdory jejich postižení“ — ale ono je to právě „díky jejich postižení“. Životní síly se mobilizují a zušlechťují právě tam, kde byly poraněny. Zde někde dochází k duchovnímu vítězství.

Nabízím Ti krásné bádání. Najdi znovu své určení. Nebo snad ne znovu, ale poprvé. Tak najdeš stanoviště, odkud si budeš moci navzdory všem návratům a zpožděním ujasnit směr života právě dnes. Tam získáš jistotu,

že navzdory všem překážkám budeš moci splnit to, pro co jsi byl určen. Tvá odvaha může být skutečnější než překážky.

Neboj se ničeho tolik jako toho, že bys své dny trávil nesmyslně, to znamená, že bys neobjevil své určení, že bys nepoznal, kde jsi a kam jdeš.

Inteligence a síla člověka jsou užitečné, ale ne tak důležité jako způsob, jakým vidí věci. Konečně, všechno veliké, co bylo vykonáno, vykonali ti, kteří odmítli vše, co je rychle dosažitelné a prostě viditelné, a dívali se nad to všechno, výš a dál. Stačí prostě konstatovat, že to, co se nevidí, určuje naši existenci více než pozorovatelná skutečnost. Nejlépe by snad dokázali historici, že celé dějiny lidstva jsou podmíněny střety mezi těmi, kdo brání to, co je, a mezi těmi, kteří vidí za obzor.

Úžasnou chvílí Tvého života bude bezesporu ta, kdy si uvědomíš, že nejsi ztracenou částíčkou ve vesmíru. Tohle uvědomování si sebe sama se po pravdě řečeno odehrává po částech. Přístup k duchovnímu životu se děje postupně, jako nové narození.

Takové nové narození nutně potřebuje každý člověk. Čím více rozumíš svému údělu, tím volněji můžeš dýchat, tím dál vidíš. Lidská společnost namířila své síly špatným směrem — směrem k poznání, ovládnutí, k materiálnímu pokroku, který je sice možno vidět, ale má své hranice. Přesto jsou lidé (a trochu je to v každém z nás), které snad především utrpení a nejistota přivedly k hledání pravých hodnot života (bez nichž ani to ostatní nemá cenu): dobroty, lásky... Do takové rodiny se můžeme znovu narodit. Do té rodiny vstupujeme tím, že naše srdce po tom zatouží. V takové rodině může růst celá naše bytost.

Jistota, že jsi byl stvořen pro velké věci, přichází postupně, ale roste navzdory našim nedostatkům.

Paola

NEBUĎ CHLUBIVÝ

Pán Ježíš jednou řekl svým učedníkům: „*Mějte se na pozoru, abyste nekonali své dobré skutky před lidmi proto, aby vás viděli.*“ (Mat 6,1)

Dělat dobré skutky je dobrá věc. Když je děláme, má z nás Pán Ježíš radost. Ale jsou někteří lidé, kteří dělají dobré skutky jenom proto, aby je druzí za to pochválili. A tak Pán Ježíš říká svým učedníkům, aby nedělali dobré skutky proto, aby je lidé viděli a chválili je za to.

Budu vám vyprávět o dvou chlapcích, Vaškovi a Karlovi. Kamarádili se spolu. Jeden z nich se také rád chlubil před spolužáky.

Vaškův tatínek byl už dlouho nemocný. A protože nechodil do práce, měli doma málo peněz. Maminka musela hodně šetřit, a tak Vaškovi do školy dávala na svačinu jen suchý chleba. Vaškův kamarád Karel si toho všiml, a proto mu často přidal něco

ze své svačiny. Žáci ve třídě to viděli a obdivovali ho. Někteří dokonce věděli, že někdy dal Vaškovi na přilepšenou také nějakou korunu. Karlovi to dělalo dobře, když ho jiní chválili a obdivovali. Ale netrvalo to dlouho a Karel dal Vaškovi něco jen tenkrát, když byl někdo jiný na blízku a viděl to. Chtěl, aby jiní viděli, jak je dobrosrdečný. A tak byl brzy Karel pyšný na své skutky a stal se nafoukaným. Ale byl to skutečně dobrý skutek, co dělal Karel pro Vaška? Cože to říkal Pán Ježíš učedníkům? „Nedělejte dobré skutky před lidmi proto, aby vás viděli.“ A Karel to dělal právě proto, aby ho spolužáci viděli a chválili. To nebylo správné.

Pán Ježíš ví, že děti (a někdy také dospělí) dělají podobné chyby. Možná, že to s vámi není tak zlé jako v příběhu o Karlovi a Vaškovi. Když uděláte dobrý skutek, to je dobrá věc a za-

slouží pochvalu. Ale Pánu Ježíši se nelíbí, když se my sami chlubíme, co jsme dobrého udělali. Není to vůbec hezké, když děláme dobře jen proto, že to někdo vidí. A tak se budeme ode dneška učit pomáhat nebo dělat radost, i když to nikdo jiný nevidí. Zkusme překvapit maminku dobrým skutkem — ale ne proto, aby nás chválila. Třeba zameť v kuchyni, utři prach v pokoji nebo umyj nádobí a nikomu o tom neříkej. Mamince tím uděláš opravdovou radost.

Možná, že ve vašem domě bydlí starší nebo nemocní lidé. Přemýšlejte trochu, jak byste jim mohli pomoci. A pak s chutí do práce! Ale ne proto, aby to viděli druzí a chválili vás. Je zde přece někdo jiný, kdo to vidí. Je to Pán Bůh. Má radost z toho, když ochotně pomáháme a neděláme to kvůli pochvale.

K. Šp.

RADka
IA NO po
OSTTISE
DO kojtr
STOST
pělbeoLA
lás BRO
vládáKAV
ST CHO
ivoVĚRS
níst

Ano, stává se to. Možná, že i nám se to někdy stalo, děti. Čtete knížku nebo časopis a najednou místo slovo SLON čtete SLN. To nemyslí vážně, říkáte si. V časopise?

A chyba? Ano, i v časopisech a novinách se objevuje chyba. „Tiskařský šotek“ říkají tiskaři. Šotek, to je zlý skřítek, kterého občas potkáme v pohádkách, ale ve skutečnosti nikdy ne. Prostě se to jen tak říká. Člověk totiž není neomylný a při tak namáhavé práci, jako je práce sazeče, se může stát, že se písmenka popletou. (Kdo je sazeč? Sazeč je muž, který sedí za takovým velkým strojem a...

ale to je dlouhé povídání, necháme si je na jindy. Jen si řekněme, že sazeč musí dávat stále pozor.)

Určitě jste si už všimli, že písmenka ve sloupci před vámi jsou zpřeházená. Byla v nich celá slova, ale někdo písmena rozházel, ale už je nedokázal správně spojit dohromady. Nechcete se o to pokusit vy? Věříme, že se Vám to podaří. Možná, že pak taky zjistíte, odkud slova jsou. Napište nám do redakce, jak se Vám práce s rozházenými písmeny dařila.

P. S. Těch slov je devět.

-h-

Nejmenší bible světa

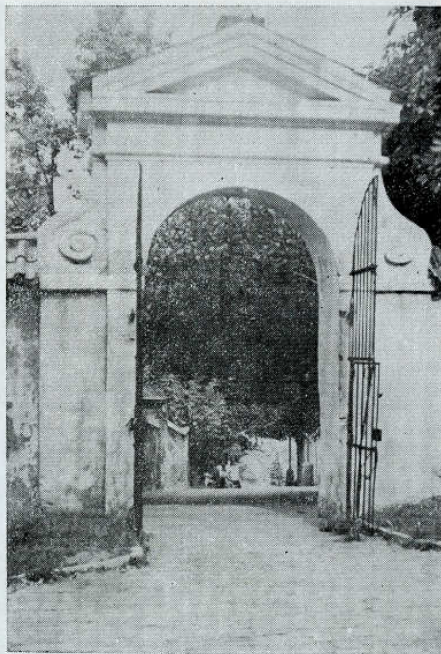
Nejmenší anglická bible je na mikrofilmu o velikosti třikrát tři a půl centimetru. Všechny strany textu (1245) jsou dobře čitelné při stonásobném zvětšení. Tuto bibli mají ve Skotské národní biblické společnosti v Edinburgu. Nová technika přenosu na mikrofilm asi od základů změní náš život. Zatím budí náš obdiv, ale brzy budou ohromné knižní fondy uloženy například v krabici od bot. Na mikrofilmech lze snadno zaslat celé knihovny poštou kamkoli do světa. Pomocí čtecího přístroje jsou pak snadno přístupné. Zmíněný mikrofilm o 10,5 čtverečních centimetrech obsahuje 773 746 slov.

Z Francie

Podle výzkumů ve Francii má 42 % rodin bibli, avšak jen 18 % ji občas čte. 56 % dotázaných se domnívá, že každý čtenář bible může její obsah pochopit bez pomoci jiné osoby.

Ještě k oslavám milénia v SSSR

Oslavy milénia ruské pravoslavné církve byly provázeny mnoha akcemi. Jejich součástí byl také koncil v Zagorsku, kde bylo oznámeno, že od roku 1971 bylo přijato křtem do ruské pravoslavné církve 30 miliónů lidí.

Náboženské vysílání Československého rozhlasu

V Československu jsou od 1. února 1990 pravidelná rozhlasová náboženská vysílání. Rozhlas plánuje nyní čtyři typy vysílání. Každou neděli má být přímým vstupem vysílána bohoslužba, každou sobotu se předpokládá zpravodajské vysílání o církevním dění v ČSSR a ve světě. Rovněž v sobotu má být vysílán ekumenický pořad s duchovní hudbou a se čtením Písma. Konečně má být brán ohled na náboženská společenství v místních programech našeho rozhlasu.

Bulharští muslimové obdrželi náboženskou svobodu

Předseda bulharského parlamentu ujistil milión Turků v zemi o náboženské svobodě. „Od nynějška budou mít všichni občané Bulharska právo vybírat si své jméno, náboženství i jazyk,“ řekl k demonstrováním Turkům v Sofii. V minulých letech byla turecká menšina vystavena násilné bulharizaci. Mešity byly zavírány, bylo zakázáno mluvit turecky, turecká jména musela být vyměněna za bulharská. Důsledkem toho bylo, že se 200 000 Turků letos vystěhovalo do Turecka. Asi 40 000 se jich zase vrátilo, poněvadž je nebylo možné v Turecku umístit.

Papež přiznává omyl

Jan Pavel II. při návštěvě v Galileiho rodišti uznal, že se inkvizice mylila, když odsoudila astronoma Galileia Galileiho v roce 1633 za tvrzení, že Země obíhá kolem Slunce, což odporovalo církevnímu učení té doby. Nebylo to poprvé, co papež řekl, že Galilei měl pravdu, ale tentokrát to prohlásil v Galileiho rodné Pise jako astronomu oficiální rehabilitaci.

Čínská bible

V Číně byla založena vydavatelská společnost Amity, kterou založili čínští křesťané a Spojené biblické společnosti. Vydavatelství má především tisknout bible a další křesťanskou literaturu pro čínské církve. O velikocích minulého roku přišly do sborů první vázané výtisky překladu v zjednodušeném čínském písmu. Do konce roku bylo vyrobeno více než 400 000 výtisků. Překlad v zjednodušeném čínském písmu byl vysázen fotomechanickým způsobem, korektury četli členové Čínské křesťanské rady za asistence poradců Spojených biblických společností. Od doby, kdy byla v prosinci 1987 tiskárna otevřena, bylo už vytištěno více než 1,2 miliónu výtisků.

ThDr. Jiří Moskala

Dne 9. ledna 1990 se konala ve velké posluchárně Komenského evangelické bohoslovecké fakulty slavnostní promoce dvou doktorandů. Jedním z nich byl kazatel církve adventistů s. d. Jiří Moskala. Bratr Moskala předložil disertační práci na téma: Kniha Daniel a makabejské teze s podtitulem: Problematika autorství, jednoty, struktury a sedmdesáti týdnů knihy Daniel. Autor se problematikou zabýval opravdu zevrubně a předložil obsáhlou studii, ve které prokázal, že za autora knihy Daniel lze považovat samotného proroka Daniele. Protože promoce br. Jiřího Moskala na Komenského fakultě byla první řádnou promoci adventisty, obzvlášť se z toho radujeme a blahopřejeme.

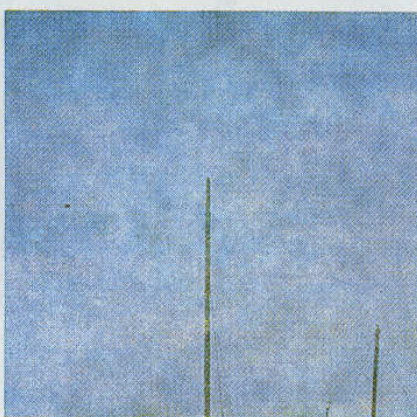
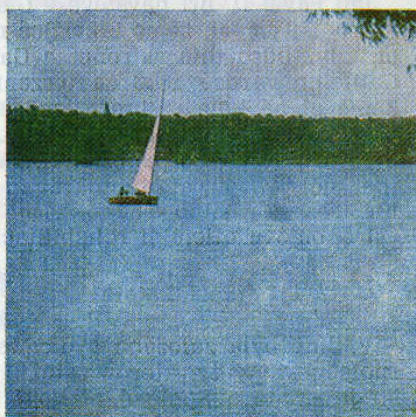
Adventistická nemocnice v Číně

Sir Run Shaw, miliardář z Hongkongu, daroval Čínské lidové republice 9 miliónů dolarů na stavbu nemocnice. Při darování měl však jednu podmínku. Prvních pět let provozu bude nemocnice v rukách adventistů.

Miliardářovi je 83 let. Poznal adventisty velmi dobře, má s nimi nejlepší zkušenosti. Zná se s naším bratrem MUDr. Harry Millerem, lékařem v Číně, který si svou obětavostí získal velkou popularitu. Sir Run Shaw se také přesvědčil, jak jsou dobře vedeny adventistické nemocnice v Hongkongu a jiných místech Dálného východu.

Vláda Čínské lidové republiky se obrátila na Generální konferenci naší církve v USA, aby pro budoucí nemocnici zajistila výuku zdravotníků. Je to vůbec poprvé, kdy se vláda ČLR obrátila na naši církev, a tím ji vlastně oficiálně vzala na vědomí.

Podle vyjádření prezidenta Generální konference, bratra Wilsona, by provoz nemocnice při třiceti odborných silách stál ročně 1,25 miliónu dolarů. Zaměstnanci nemocnice by byli pravděpodobně Číňané — adventisté, kteří žijí v USA, protože museli opustit svou zemi. Nevyskytnou-li se mimořádné okolnosti, předala by se nemocnice po pěti letech státní správě. Nemocnice se má stavět 240 km od Šanghaje, kde místní úřady vyčlenily pro stavbu 4 hektary půdy.

Člověk a volný čas, jistě vhodné letní téma. Volný čas znamená prostě pro mnohé zábavu. Člověk zná práci a zábavu, povinnost a lenošení. Ale nejen práce, i zábava se stává pro mnohé lidi kolotočem. Někteří muži jdou z práce přímo do hospody a vracení se v pozdních hodinách nejistým krokem. Ženy si zase prý „odskočí k sousedce“, ale čas, který tam stráví, by jistě vydal za mnoho nejdelších skoků na světě. Děti přijdou ze školy, zapomenou na úkoly a hrají si spolu nebo třeba s počítačem tak dlouho, pokud jim to rodiče „nezatrhnou“. Nade vše však vládne volnému času televize. Televize se zapíná s příchodem domů a s televizí se usíná, končí den. A tak člověk vlastně nemá volný čas, protože se často stává otrokem jednostranné „zábavy“.

Biblický pohled na čas určuje princip harmonie. Volný čas by měl být smyslně rozdělen mezi tělesný odpočinek (regeneraci fyzických sil), mezi načerpání duševních i duchovních sil (regenerace duchovního potenciálu) a vlastní lenošení podle svých představ (zábavu). Má-li být člověk harmonickým jedincem, nemůže být jednostranný. Takové je poselství bible.

K volnému času patří příroda. Příroda je nádherným prostorem, kde můžeme načerpat sílu, odpočinout si duševně, i duchovně rozjímat. Ale kde je ještě krásná příroda?

Všechno, co člověk dělá a jak žije, žije v odpovědnosti vůči sobě, svým blízkým, a především vůči Bohu. Pán Bůh dal člověku čas. Dal člověku svobodu, ale řekl: „Raduj se..., užívej pohody... a jdi si cestami svého srdce za vidinou svých očí. Věď však, že tě za to všechno Bůh postaví před soud.“ (Kaz 11,9) Také volný čas je dar, s kterým máš hospodařit, za který neseš odpovědnost. LS

